

A magyar nyelven való társalgás, akár csak mint előbb a francia: chic, divat, elegáns dolog kezdett lenni. És így sokkal öröndesebb, mint meglepő, hogy a Vörösmarty-szobrot a főispánék, a magyar arisztokrácia és hazafias gazdag polgárság nagylelkű támogatása mellett, már a harmadik évben nagy fényvel leleplezték.

A poétaalkú, de azért keménykezű rendőrkapitány, Magyar Kálmán, mint műkedvelő statisztikus azt mutatta ki, hogy a kávéházakban, korezmákban és az éji nyilvános mulatóhelyeken hányval szaporodott a cseh és német muzsikások, sängerek helyét elfoglaló magyar népdalok és cigánybandák száma és hogy mennyivel több bekísérés volt utcazi duhajkodás, koremai veredések és éjjeli csendzavarás miatt, e különben még mindig eléggé nyugalmas és erkölcsös városban. Ha a német egyszerű magyarosodásnak indul: az ősi erényekkel az ősi virtust is örökre fogadja.

Ha nem is a legfontosabb, de mindnyájunkra nézve a legérdekesebb statisztikai adat kétség-telenül az volt, hogy hat év alatt kétszer szállt fel a gólya a német-hunniai városi palotára, a főispáni lakáson kopogtatva. Az elsőszülött az fiú volt, a második lányka. A keresztülők: Lászlóffy és gróf Ladáryné neveit (Pál és Kornélia) kapták. A szerelem ez édes zálogai még szorosabban fűtétek egymáshoz a két szerető szívet. A komoly atya és anya még erősebb lélekkel fogta föl hivatását a közéleti, társadalmi tevékenység terén, melyben őket gróf Ladáryné, a «kismama» nagyban támogatta, nemcsak Kármegyében, hanem Német-Hunniában, hol gyakran fölkereste «gyermekét».

Zavreczky, a figyelmes sógor, ki államtitkári czímmel nyugalmoba vonult és Bécsbe költözött, onnan pontosan elküldte üdvözlő névjegyeit; de neje, a felejteni nem tudó Hilda bárónő, következetesen ignorálta mostohanővérét. Gróf Várhelyiné sem gondolt többé Magoryékra és Német-Hunniára; ő is a császárvárosba ment lakni. Egy kis palotát építtetett ott, a német-hunniai emlékezetes rezidencia helyett, melyet gróf Bodaszéky vett meg tőle.

... De Német-Hunniában nemcsak a magyarosodás jutott lépésről-lépésre előre, hanem a hazafias érzés hatalma is hódított mindenfelé. Még azok is, kiknél az aulikus lojalitás uralkodott minden érületik fölött, kezdték megadni a királynak, a mi a királyé és a nemzetnek, a mi a nemzeté. Persze hogy a főispán járt elő jó példával és nemcsak a hivatalos királynapi és nemzeti ünnepeket ülte meg, hanem megjelent rendszeren a márczius idusán tartott színházi diszeloádáson is, vagy Német-Hunniában, vagy Nagy-Karácson, megyéje székhelyén. Magory nem énekelte ugyan a fiatal-sággal, mint talán szerette volna, a Kossuth-nótát, de büszke örömtől ragyogó arccal nézte a tüzes lelkesedést és elnyomott sóhájjal gondolt vissza a verőfényes, délibábos fiatal-kori szép napokra, mikor még boldog mindent váró, örökreményű ellenzéki hazafi volt, mikor őt még: «Lélekem-galambomnak, édes tigris-úrfit-nak neveztek.»

Grammatica viva.

— Erre csak azt válaszolom, — folytatta szavait gróf Ladáry Sándor a nagykarádi «Sport-klub»-ban, — hogy mit ér a fönfen hirdett büszke nagyhatalmi állás, a viruló, ragyogó szép világváros, a századvégi gazdaság, nyugati kultúra, a csodátevő gépfegyverekkel készen álló, rémágyús, torpedós szárazföldi és vízi hadsereg, melynek létszámát, óriás költségeit folyton emelnünk kell, hogy csaknem beeroskadunk, mit ér mindez: ha lassan kivész belőlünk az erős nemzeti érzés, ha megszűnünk testtel-lélekkel, gondolkozásunkban, tetteinkben igaz magyaroknak lenni?! Az elmagyartalanodás szomorúbb vég volna, mint az elpusztulás. Mikor Magyarországra majd azt

mondanak, hogy csak: «volt», de nem «lesz» többé! Sokat mulasztottak az ősök, még többet az utódok és ezt helyre kell hoznunk.

Gróf Vojnovszky Niki, ki a Magory nemzeti törekvéscire célzó valami kozmopolita élű, cinikus megjegyzésével provokálta gróf Ladáry lelkes kifakadását, ama bizonyos monoklis, in-pertinens arczintorgatással így szólt:

— Engem megillet e keserű szemrehányás, de nem Isteben megboldogult lengyel őseimet, kik nem vonhatók felelősségre a magyarországi százados mulasztások miatt.

Gróf Ladáry nem reflektált e szavakra és folytatta:

— Mi, a honfoglalók utódai keményen hibáztunk a múltban és most keservesen bünhődünk vétkek indolenciánkért. Mér nem követjük annak idején más nagyobb nemzetek példáját, kiknek pedig kevesebb szükségük volt a meghódítottak nemzetiségére, mint nekünk, a mi csekély népességű, különféle nyelven beszélő lakosokkal megáldott hazánkban. A spanyolok spanyollá tették összes amerikai országait: úgy, hogy azok nyelvre és kultúrára nézve telivér spanyolok lettek.

— Forduljatok tehát ti is — ajánlta gúnyosan Niki gróf — a régi magyar törvényeknél, a miket őseitek, sajnos, nem alkalmazták, még szigorúbb rendszabályokhoz: a szent inquisiziohoz, miként a spanyolok...

— A sennorok, a tüzesvérű spanyol hősök, nem szorultak az inquisizio kizzó eszközeire, — világosította őt fel Sándor gróf.

Erre a megjegyzésre a még jelenlévő két gavallér mosolyogni kezdett: gróf Keresztessy Andor, ki közeli birtokáról nejevel, Ilona grófnővel jött be a megyei székhelyre és egy jelenlévő névtelen sport-gavallér, Niki grófnak a fővárosból érkezett vadásztársa.

— Ez a grammatica viva, — lelkesedett gróf Ladáry. — Ha akarod, my dear Niki, tudni, hogy a spanyolok mikép nemzetesítettek: úgy olvasd el nagy korszorúnsunk Jókai «a buenos-ayresi karacsony» című elbeszélését. Feleségem, egy valódi női Könyves Kálmán, dugta az útra zsebbebe e kötetet.

— Mutasd kérlek, — vágott mohón szavába Andor gróf és átvette a díszművet gróf Vojnovszky helyett.

Ez egy havannát kért a szivardobozokkal a kártyaterembe átsiető inasról.

— Minthogy téged, édes Niki, mint látom, az amerikai szivar jobban érdekel, mint az amerikai novella: engedd meg, hogy én lapozzak benne... Ah, megvan! Halljátok!

«A grammatica viva milyen hatalmasság! A spanyolok meghódították vele egész Dél-Amerikát és még most is uralkodnak benne: mikor már nincs ott se kormányuk, se hadseregük, se főpapságuk, a ki áldhat vagy verhet azon a földön. És mi, magyarok, nem tudunk vele hódítani. Hiszen olyan édes tudomány ez: egy csókért egy szó!»

— Főlséges, gyönyörű! — fakadt ki Sándor gróf.

— Csakhogy a karádi és német-hunniai hölgyek élő nyelvtanában, fájdalom, nincs benne a — csók, — ironizált gróf Vojnovszky. — Grammatica viva, szerelem nélkül: unalmas dolog!

Gróf Ladáry és Keresztessy együtt lapozgatták a kötetet. Csak a névtelen és szóztalan anglo-hungarian sportférfiú nevetett e szavakra. Ezzel tartozott versenystálló-társra rosz elcseinek.

Niki gróf pedig sport-vadásztársát karongfoga és a szomszédos kártyázószobába vezette. Olvasták azt a szép amerikai novellát Magoryné és a nemzeti érzésű hölgytársaság tagjai is. De azért a spanyol példát nem követték, mert egy csókért egy szó kevés lett volna és százával-ezrével csókjaikat nem osztogathatták, mint a spanyol harezosok.

*

Magory az új tisztújításokat és képviselő-választásokat is szerencsés kézzel vezette. Kármegyében a három nemzetiségi jelölt elbukott. Bartódy, a nemzeti politika iránt érdeketlen német-hunniai képviselő nem kandidált többé és helyette gróf Bodaszékyt választották meg és vele a kipfelhauserek, kiket már kifelháziakkal neveztek, megkapták megint a nekik annyira inponáló excollenzet. Kormányváltozás volt végre mégis ez idő alatt ismételt válság után. Gróf Dalmossy Károly, ki már egy ízben volt miniszterelnök, lett újra a kormány feje.

Az előbbi kabinetből gróf Drágffy kereskedelmi miniszter időközben leköszönt, báró Solyomházyt és gróf Zerénavárt pedig nem kinálták meg újra tárczáikkal. Csak Lászlóffy-t kérte fel, a part nagy többségének óhajtsára a belügyi reszort további vezetésére, ki, a szintén megmaradt kultuszminiszter: Salgó hazafias támogatásával, még nagyobb sikerrel folytatta a a mindvégig nemzeti alapon álló belügyi kormányzatot. Gróf Keresztessy, a lelépett kormány feje, ki megúnta már az örökös opportunus vaczillálást az udvar kegye és a népszerűség közt, aranygyapjas vitéz lett és magas udvari méltóságot kapott Bécsben, hol neje, Joui grófnő nagyfenyű háztartásával és felülmúlhatatlan eleganciájú estélyeivel nagy tisztességet szerzett a magyar névnek. De most már nem főispánokat protezsált, hanem kamarásokat és attachékat.

Katzendorfer, az exdoktor, mindinkább elvesztette a talajt lábai alól és küzdése merő szélmalomharczezé vált. Eladta tehát német-hunniai házát, birtokát és Ausztriába költözött, honnan bátran firkálthatja scriblixfejjei által magyarfaló cikkeket az ottani és németországi zuglapokba. Német-hunniai hirhét organumát egészen átadta Graupenhoferek, de az a lapot, melynek fentartása sok pénzaldozatot igényelt, csakhamar megszüntette. Szívesen eladta volna itteni patriczius ingatlanait és barátja után költözött volna, de hát az erkölcsös életű vir eximii virtutis gyanús eredetű hátgerincszorvadásba esett, mindöfoga a orvos az utazást, sőt minden emociót is megtiltott neki.

A német-hunniai müzsa-templomból, az újabb három évi engedélyidő lejárása után, kivonult a német társulat, melynek örökre elzárták újból való bevonulását, hogy a színházat, hosszú és még némi opoziciozóra talált tárgyalások után, államosították. Az elégedetlenek, jobbára az itt letelepedett számos külföldiek kedvéért, nemkülönbön általános kultúr-szemponctból is megadták az engedélyt arra, hogy a nyári hónapok alatt, mikor a társulat szünetel, elsőrendű német vagy másnyelvű drámai és opera staggiónek előadásokat tartanak.

Meg volt tehát mindezeknél fogva a kellő hangulat ahhoz, hogy két hét múlva, a főispán-ság tizedik évfordulóján Magoryt és nejét a közszeretett Jolánta bárónőt, more patrio, minden oldalról megübilálják. Magory azonban, egészen neje szellemében, a leghatározottabban tiltakozott minden magán- és hivatalos ünneplés attentátumai ellen. Még Gergely huszárnak is megtiltotta a gratuláció, a fest-rapportot. Lászlóffyval is megegyezett abban, hogy sem őt, sem nejét semmi szín alatt ne ajánlja legfelsőbb kitüntetésre, mert különben talán akadnának, kik kétségbevonják hazafias működésének őnzéstelen tisztaságát.

— Magoryné, — szólt miniszter-társaihoz Lászlóffy, — jellemére nézve büszke, de modorára szerény, a feltűnést mindenben kerüli és így jó példaadásával könnyű szerrel kifékezte férjéből a hiúság legkisebb nyomát is. Pedig a hiúság volt Magory törekvésének, tetteinek, a lelkes hazaszereteten kívül, fő mozgatóereje.

... De hát minden rendjelnél, jubileumnál jobban hirdette Magoryé a nemzeti ügy érdekében elért nagy sikereit: Német-Hunnia város közgyűlésének ama határozata, hogy nevével Magyar-Hunniára változtatja.

(Végo.)

A NEMZETEK UTCÁJA.

A GYARMATI PALOTA.

VILÁGKIÁLLÍTÁS GANDBAN.

Gand, 1913 július 31-én.

Gandba Bruxellesből vagy Ostendéből jön az utazó. Egy-egy francziás alaphangulatú, de teljesen nemzetközi jellegű közponctból jut az ember a «virágok városába», a hogyan Gand-t a hivatalos jelző nevezi. De a virágokból egyelőre nem látunk semmit. Sötét ház sorok neheznek ránk s mi észre sem véve a villamos csemetését s egy nagyváros lakóinak utcazi túlekedését, örünk el a *Sint-Jans* székes-egyházhoz. Gyönyörű architektúrájú, de komor fekete épület. A közelében a többi gótikus templomok szépek, monumentálisak, de csak-oly szomorúak, mint a katedrális.

Majd a híres «beffroi»-hoz érünk. Ez volt a város közepe, a vésztorony; harangjának hívó szavára azonnal fegyverbe öltözött a harciasságáról hirhét gandi polgárság. Végül jön a flandriai grókok várkastélya. Maga a megtestesült középkor. Kérlehetetlen fekete-séggel mered az égnek; a legkisebb díszítmény sem enyhíti könyörtelen voltát; falainak cik-czakos befejeződése csupán arra jó, hogy szemünk méreteiről tudjon számot adni. Mellette folyik az Escaut; mintha tinta folyna benne, vagy megaludt vér, vagy a középkor minden sötétsége...

Szóval a középkorban érezzük magunkat s a benyomás oly erős, hogy észre sem vesszük, hogy kocsink már elhagyta a szűk utcákat s egy széles, modern avenuen hajt tovább. Mire ismét összeszedjük gondolatainkat,

a középkor feketesége eltűnt s egy ragyogó fehér meseváros áll előttünk: az 1913. évi világiállítás.

1913-ban, a háborúknak s a gazdasági pangásnak ebben az emlékezetes esztendejében világiállítást rendezni: ehez nem csekély me-rezség kellett. Ne felejtjük el azt sem; hogy a világiállítások versenye a közönséget már végletekig elkényeztette, viszont félt volt, hogy a háborús idő számos államot távol tart a részvételtől. Ez az aggály azonban nem vált be: a kiállításon valóban résztvett az egész világ, kivéve a balkán államokat, a mi érthető és Magyarországot, a mi érthetetlen.

De térjünk vissza magára a kiállításra. Hatalmas kupolacsarnokokat át megy a főbejáró, mely a főterre vezet. A tér architektúrája vég-telenül kellemes. Reneszánsz-motivumú oszlop-csarnokok öveznek egy szökőkutakkal, szob-rokkal ékes mesterséges tavat. Első pillanatra mintha zárt teret látnánk magunk előtt s csak később vesszük észre, hogy túlsó végén hatalmas út megy át: a nemzetek utcája. Mindjárt megállapítjuk, hogy ez a kiállítás nem szenzációra dolgozik, nem mindenáron való «clou» kell neki. Ellenkezőleg: a művészi egység a főszabály, mert a látóvalók óriási zürzavarában csak így lehet rendet teremteni s így lehet megkímélni a látogatók idegeit: eleget szenvednek, szegények, míg sorra járnak a zsúfolt csarnokokat, hadd legyen legalább akkor üdülésük, mikor a csarnokokon kívül időznek. A nyugodt, egységes architektúra s a parkszerűség ezt lehetővé is teszi.

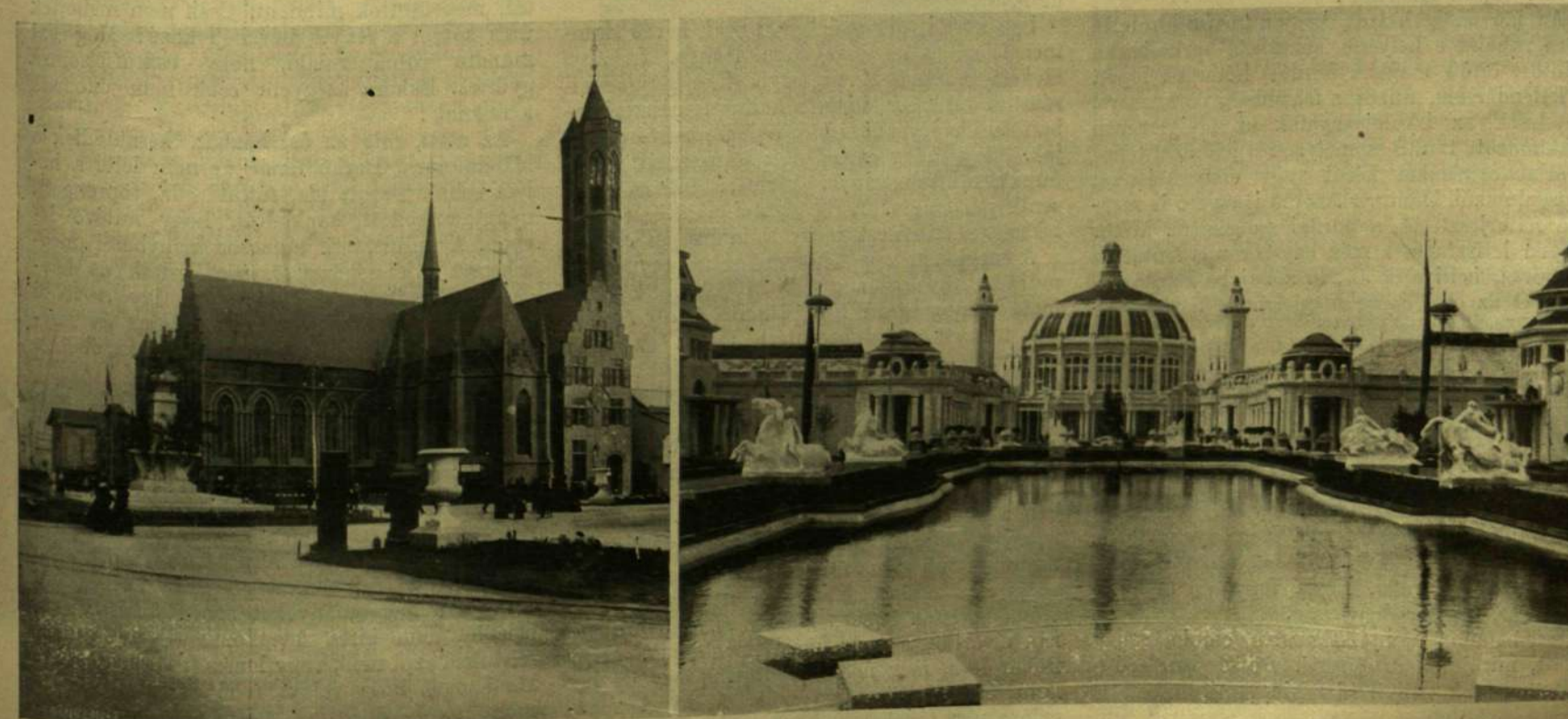
A kiállítás másik vezető motivuma szintén művészi volt: a művészeti részben a lehető legtöbbet nyújtani. Óriási csarnok szolgál a modern művészet érdekeinek; méreteiben felül-múlja a müncheni Glaspalest-ot, de felül-múlja az anyag minőségében is. Sajnos, rész-letekre kitérni nincs időnk; csupán annyit, hogy itt legalább részt kellett volna vennünk; a művészet végre is az a tér, a melyen egy fejlődő nép a leghamarább részt tud venni a nagy népek versenyében.

A művészetet kívül a mit csak iparból, ke-reskedelemből, kulturából egy kiállítás keretében be lehet mutatni azt Belgium s a szomszéd rivális-ország: Hollandia bemutatja. Anglia különösen közlekedésügyének fejlettségére helyezett súlyt, nem felejtve el a dolog praktikus oldalát: itt a hely, a hol a szigetország részére meg lehet nyerni a gazdag turistát. Franciaország a kereskedelmi izlést domborította ki, Németország gyáripárát.

Olaszország kiállítása meglehetősen gyenge, annál érdekesebb azonban a Congo államé, II. Lipót hatalmas alkotásáé. Bruxelles és Gand városok külön palotákban mutatják be múltjukat és jelenüket...

Szóval az Escaut partján ez évben nemcsak azok fordultak meg, a kik középkori álom-ban akartak ringatózni. Gandnak 200,000 lakosa van. Csodálatos, hogy ez az aránylag kis város megbirta ezt a nagy kiállítást. Hisz a kiállítás látogatottsága máris többszörösen meghaladja a lakosság számát!

Dr. Siklóssy László.

A GAND VÁROS PALOTÁJA.

A KIÁLLÍTÁS FŐTERE.

LAKODALOM.

ELBESZÉLÉS. IRTA GAGYHY DÉNES.

Nem igen múlt több 23—24 esztendőnél Darkó János, mikor a tordai polgári iskolához került, miként a hivatalos irás nevezte, megbízott tanárnak. Jóképű, déleze szál legény volt, csak egy kicsit szögletes a megjelenésében és csiszolatlan a társalgásban, ha nők közé elegyedett.

De a falusi nevelés nyersége hamar lekopott róla: csak egyszer kellett hallania valamit, vagy meglátni, ügyesebben és finomabban alig eszmálta utána valaki. Néhány hónap alatt, a farsang idején, olyan kitűnő gavallér lett, hogy a tánczrendek üres lapjain senki neve sem fordult meg sűrűbben az övénel. És nem volt nála senki kapósabb a leányos házaknál, istenem, hogyne, mikor egy fiatal tanárból mennyi minden lehet, nagyszerű pályát futhat meg, nyitva az út előtte a bársonyszékig...

Darkó János szerelmes természetű ember volt s ez a természete most ütközött ki igazán, a mikor egy csomó asszony dédelgetni kezdte, némelyik a leánya, jobbrésze azonban a maga kedvéért; mikor egy-egy csók nem is ment ritkaságszámba és mindenik más-más ajakról. És János úr úgy találta, hogy boldog, a ki jobb életet kíván magának ennél. Ma ezt szereti s ha meg tudja, tovább áll. Holnap elment a másikhoz, a hol szinte várják és ki-tárt karral fogadják. Ha már ez sem tetszik, másik kapun hajt be, mert sok a vendégszerető hajlék.

De, hogy megházassodjék — olyan nincs a sifonérban!

Történt azonban, hogy Darkó János az igazgatójához is nagyon bejárás lett. Itt sem fogadták kevesebb szíveséggel, mint bárhol egyebütt, sőt mi több, egyenesen számítottak rá. Négy leánya volt a direktornak, a mi bizony az Úr áldásából, ha nem sok is, tökéletesen elég egy apának. És haj, a férjhezadásuk megpróbálja az észet, akármilyen ravasz és körmönfont legyen, kivált, ha olyan megáldott legényt kell megcsipni, a milyennek Darkó tanár úr mutatkozott. Mert ő udvarol-gatott ugyan ennek is, annak is, de gondosan került minden gyanús kifejezést, melyből komoly szándékra csak távolról is következtetni lehetne. Pedig a második leány, Ilonka, a kivel, igaz, legtöbbet foglalkozott, éjjelként telesírta a párnáját utána. Tudta ezt mindenki a házban, még a városban sem volt titok, egyedül Darkó János nem akarta észrevenni.

Az anya, mikor látta gyermeke hervadását, megdöbbent és rossztól tartott. Ösztökélni kezdte férjét, hogy tegyenek valamit, a dolog nem maradhat ennyiben. Ki is főztek egy különös tervet, de aggódva gondolt rá mind a kettő: vajjon sikerül-e?

Az idő odáig haladt, hogy a tavasz levetette zöld ruháját s helyette sokszínű, tarka-barka köntöst öltött magára. Junius hónapba lépett a kalendárium, mikor a felsőbbség parancsára, kötelesek az iskolaigazgatók az ideiglenesen alkalmazott tanító-személyzetről jelentést tenni s állandósításukat kérni vagy elbocsátásukat szorgalmazni. Hammer Arnold igazgató is megírta felterjesztését a tordai polgárról. Mikor szépen letisztázta s még egyszer megfontoltan átolvasta, behívatta az írószobájába Darkó Jánost. Ő az első szóra megjelent s tiszteletteljesen köszönt főnökének:

— Aláz' szolgálja!
— Hozta isten, kolléga úr! Hogy van?
— Köszönöm kérdését, jól. Hát igazgató úr?
— Biz' én rosszul. Szegény Ilonka leányom nagyon oda van.
— Ugyan bizony. Mi baja?
— Lehet is tudni egy leánynál. Az anyja azt mondja, hogy szerelmes. Keményen állítja, hogy beleszeretett kolléga úrba, most e miatt se éjjele, se nappala. Egyre fogy, olyan halovány már, mint a holdvilág.
Darkó János a nyilatkozatra ostoba képet vágott, mintha nem értené, miről van szó s ijedtében csak ennyit bírt kinyögni.
— Lehetetlen...
— Lehet az, kolléga úr. Így van tökélete-

sen. A maga kezében van élete és halála. A lelke rajta, ha meg nem menti.

— De igazgató úr, én egy szóval sem bíz-tattam soha...

— Kell is a leányt biztatni — bizik az a nélkül. De nem ezért hívtam, hanem kö-zölni akarom önnek felterjesztésemnek szemlélyére vonatkozó részét, nehogy azt gondolja, hogy hátmögött dolgozom. Itt a minősítési táblázata, nézze meg!

János úr átvette a lepedőnagyságú papiro-st, melyből mohón olvasta, hogy tanítási és fe-gyelmeztési ügyessége kitűnő, szorgalma er-nyedetlen; erkölcsi és társadalmi magartatása példás. A megjegyzés rovatóban pedig az állt, hogy rendes tanárrá leendő kinevezése a leg-melegebben ajánlatik, soron kívül, egykorú tár-sai megkerülésével.

— Köszönöm, igazgató úr, hálásan köszö-nöm, — szögt és hajlongott szélesen mosolygó arcával. — Tan nem is érdemlem meg ezt a sok dicséretet...

— Magától függ, hogy megérdemli-e? Mert van más minősítése is. Olvassa csak!

Ezzel a markába nyomott egy újabb táblá-zatot, melyből szédülve betűzte ki Darkó János, hogy sem tanítani, sem fegyelmezni nem tud, szorgalomról nem is lehet beszélni nála, er-kölcsi pedig annyira fogyatékosak, hogy végleges alkalmazása káros volna a magyar tanügyre. De kábultsága nem tartott sokáig, észbekapott tüstént s megérezte, honnan fúj a szél. Titkon egyet sóhajtott s ezalatt határozott véglegesen.

— Hát csakugyan annyira beteg Ilonka kis-asszony? — kérdezte kissé fanyarul.

— Egészen lesoványodott szegény.

— És igazán engem szeret?

— Ha nem hiszi, jöjjön, kérdezze meg tőle, magától.

Feleletet sem várva szavaira, karonsipte Darkót s bevitte a családjához. Az úgy hamar kitisztázódott és a déli korzón, legény és leány, már karongva jelentek meg. A népek eleinte csodálkoztak, azután megszólaltak a jegyepárt. Ki ezért, ki egyéért. Dehát azok nem törőd-tek vele, a boldog ember magán kívül semmi-vel sem törődik.

Másnap levél ment Martonos községébe, Darkó Áron urem címére, melyet fia, Darkó János, a tordai polgári iskola tanára, a déli völgyégy küldött apjának, irván benne szóról-szóra ezeket:

— Szeretett, kedves szülőim, Isten ő szent felsége jószágából életem hánykodó hajója partra szállt s az egyedüliség borongós napjai meg vannak számlálva. Megtaláltam a páromat, kivel kedvem szerint élhetem a világot ez-után.

Egy szelíd, áldott lelki angyal, neve: Ham-mer Ilona és az igazgatóm leánya. Urilány, előkelő rokonsága van, egyik nagybátyja mi-niszteri tanácsos, épen a kultuszminisztérium-ban, hol a jövődómet és haladásomat irányít-ják. Nagy dolog ez, édes szülőim, kivált olyan fiúnak, mint én, kinek, akármerre futkos, nincs senki pártfogója. Pedig a mai világban pro-tekció nélkül nem megy semmire az ember.

A meglepett apa félbeszakította egy pillanatra az olvasást s a milyen jól esett gyer-meke boldogságáról hírt hallania, ép oly furcsának tetszett magalebecsülése. De ez az érzés csak úgy jelent meg szívében, mint repülő árnyék a napfényes mezőn, azután kíváncsian tovább betűzte a sorokat.

— Az eljegyzést tegnap tartottuk. Gyorsan ment, a legszűkebb családi körben történt. Nem akartam édesapámékat idefírasztani eb-ben a sürgős dologidőben, a mikor egy nap is nagy hátramaradás a gazdának — pedig úgy szerettük volna mind — a menyasszonyom egész este emlegette — ha itt tisztelhetünk volna magunk között. Hanem az esküvőre igá-zán elvárjuk s már most meghívjuk. Hogy mikor lesz, még nem állapítottuk meg, de úgy karácsony tájékára tervezzük. A nyári vak-cióra nem mehetek haza, mert jövődóbeli hívesem családjával fürdőre megyek a Tátra-

hegységbe. Talán anguszttus végén, ha lehet, mégis hazaugrom két-három napra. Akkor az-tán sokat beszélünk mindenről. Addig is, a menyasszonyom és családja tiszteletét küldve, maradok édes szülőimnek hálás és szerető fiuk: János.

— Hála annak a fennvaló Istennek, hogy jóra vezérel a drága fiam sorsát! — fohász-kodott Darkóné asszony s örömeiben ömlelni kezdett szeméből a könny.

— Épen ideje, hogy megházassodjék — foly-tatta az apa. — Se nem fiatal, se nem öreg. A 30 felé már nagyon megszokja a legény a szabadságot s nehezen engedi, hogy bekössék a fejét. Nekem pedig unoka kell. Kire marad-jon másként a birtokom?

— Lesz, Áron, ne félj. Ad a jó Isten s megvizsgálat. Ketten-hárman is futkosnak egy pár év múlva a kertben.

— Szeretném látni a menyemet...

— Még nem az, Áron.

— De lesz!

— Ha az Isten akarja, édes uram.

— Hát, bizony eljöhethetnek, ha többre nem, csak egy napra, hogy megjelöljék.

— Nem illik, nem is szokás az efféle. Nem ismered az úri illemet. Falusi ember vagy, azt hiszed, hogy városban is szabad minden, mint itthon. Majd elhozza János az esküvő után, akkor kigyönyörködheted magadat benne.

— Egyet nem szeretek csak.

— Mit? — ütközött meg az asszony.

— Nem magyar az a leány. A neve is olyan furcsa — ics-vics, mind német az az isten-ada.

— De a fiad szereti s ha cigány volna is, nekünk szeretni kell. Az a fő, hogy boldogok legyenek, én egyebet nem bánok.

— Jó, jó! Nekem sem kell egyéb, nem aka-rok akadékoskodni én sem. Csak úgy mondtam.

Ezzel megnyugodtak a szülők s hosszú le-velben, sok jókívánság között küldötte áldá-sukat a fiának Darkó Áron.

A nyár hamar elrepült, de nem nyomtalanul. Meghozta a völgyégynek rendes tanári kine-vezését, a mi alapfeltétele volt a házasságnak. Ki is tüzték nyomban az esküvő napját októ-ber 25-ikére. Miért várnának februárig, ha már idáig eljutottak? November is házbérnegyed — miért ne kezdenék hamarabb a páros életet?

Meg is írta Darkó János azonnal a pontos dátumot haza s nagy szíveséggel hívta szülőit az esküvőre.

Azok hogyne mentek volna!

Mikor az idő következett, Darkó Áronné konyhájában három szakácsasszony süttött-fő-zött. A mit kigondolhattak, pecsényét és téz-tát, megsüttöttek mindent. Csak nem mehetek üres kézzel a fényes násznép közé! Még azt mondta volna valaki, hogy eszem-izomra gyűltek. Ekkora szegényt csak nem okoznak a fioknak!

Az alatt, míg az ősi házban készülődtek a lakodalomra, Darkó tanár úr nem lelta a he-lyét sehol. Futott ide, futott oda, töprengett, nyugtalanodott, kapkodott, hogy mitévő le-gyen. A miniszteri tanácsos nagybácsi meg-érkezett a feleségével, összecsozólták és lete-gyék őt mind a ketten; ugyanígy a többi atyafi is, közöttük egy csomó illatos és finy-nyás dáma, kik nagyon válogattak az ételben és társaságban.

Mi lesz ebben a finomkodó és gőgös kör-nyezetben az ő szülőivel, a kik ruhában és erkölcsben egyszerűek s tapasztalatlanok az úri nép képmutató szokásaiban? A kik min-den pillanatban megbotlanak, mert nem fog-ják tudni: merre lépjenek, mit kérdezzenek, mit feleljenek? És mi lesz kivált az ő büszke apjával, a ki ősi nemességét még Etel-közből hozta s a hagyományokat sem külsőleg, sem belsőleg nem bírta levetiközni — ha valaki félvállról szól neki, vagy lenézést veszen észre? Ha érezni, hogy valaki nem tartja magához méltónak — őt, kinek nemcsak a faluban, ha-nem a környéken is messziről köszön min-denki?

Milyen szegény és megaláztatás lenne ez rájuk, de rá nézve is!

Ezt el kell kerülni mindenképen. Törte a fejét, hogyan. Nem talált más megoldást, mint nyíltan feltárni a helyzetet s megkérni szülőit, hogy maradjanak otthon.

Tollat vett és írni kezdte a levelet:

— Szeretett, kedves szülőim, bár ne von-nám jelen soraimmal a fejemre haragjukat, nincs egyéb kívánságom Istentől! Mert a gyer-mek hátálansága nem igen látszik nagyobb-nak semmiben, mint most elkövetendő csele-kezetemben. Arra akarom kérni: ne indulja-nak hazulról, ha még el nem indultak; vagy forduljanak vissza, ha már útban vannak Torda felé. Megítélnek, tudom, szavamért — meg is érdemlem, de ne átkozzanak és ne kárho-ztassanak érette. Nem zehetek ennél egyebet — nem szolgálthatom ki a megaláztatásnak édes szüleimét, egyszerű külsejük és beszédük s a nagyvilágban való járatlanságuk miatt. Ide-genül éreznek magukat ebben az idegen, úri társaságban, örülni sem tudnának igazában boldogságomnak, tán némely fájó sérelmet is el kellene szenvedni a lelküknek. Egy hét múlva ugyis hazaviszem feleségemet, hogy megülehesse az én jó édes anyámat s édes apámat, a kik megbocsátanak és továbbra is szeretni fogják az ő rossz fiokat, Jánost.

A vasút expressz vitte a sürgős irást Ke-reszturna, innen a posta repülő kerékpáron küldötte Martonosba, Darkó Áron kezéhez.

A biciklis legénynek nem kellett messze fáradni, mert az öregebb Darkó-házaspárt szem-között találta Csekefalva végében, a mint réz-haragos, pántlikás lovakkal ügetett a keresz-turi állomásra, hogy a délutáni vonaton tovább menjenek, a fiuk esküvőjére.

Hirtelen leugrott a vágató szerszámról és intett Darkó kocsisának, hogy álljon meg. A levelet átnyújtva, köszönt, gépét megfordi-totta s tovább karikázott.

Az apa rémülten törte fel a levelet és olvasni kezdte. Végére jutva, visszatette a borítékba,

aztán zsebreavágta. Halkan káromkodott, hosz-zsan sóhajtott egyet s remegő felesége felé for-dulva, megszólalt:

— No, asszony, tudod-e, mi van a levélben?

— Mi, az Istenért, mondd hamar!

— Az, hogy a fiad szegyéllit ezt a keszke-nőt a fejeden s ezt a tisztességes fehérharis-nyát az én lábamon!

Azt írja, hogy forduljunk vissza, ha útban vagyunk s ne hozzunk rá galázatot tudatlan viseletünkkel, új úri rokoni között.

— Istenem, Istenem...! sirt az anya, de egy hangot sem bírt kiejteni 'többet, melyből ér-telmes igét lehetett volna formálni.

Darkó Áron táncza egyre imbolygott a város felé. Még a korcsma kapuján is vág-tatva rohantak keresztül, csak a szekérszin alatt álltak meg.

Darkó Áron lesegítette az ülésből feleségét, a ki még egyre pityergett s bevezette az ét-terembe, a hol már — délután három órára járt az idő — az álmos pincézren kívül senki sem volt.

— Ne sirj, anyok! — vigasztalta. — Ha a fiad lakodalmazik, mi is igen. Te, legény, — kiáltott vissza a kocsisnak — hozd be a ládát. Maga meg, pincéz úr, bort hozzon ide! De jót, a legjobbat. Pecségt! Holnap lesz a fiad lakodalma, asszony, messze innen, mi nem mehetünk oda, hanem itt tartjuk meg. Most, mindjárt! Már ebben az órában!

Az öreg pár letelepedett az asztal mellé, a legény bevitte a ládát, a pincéz kipukkantott egy flaska pecségt, töltött két pohárral s a pa-lackot jégközé dugva, a földre tette.

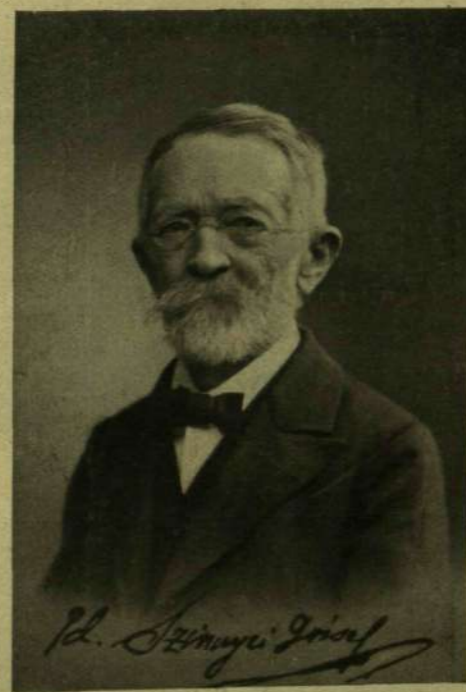
— Igyál, feleség, koczezsintunk! — emelte magasra a poharát Darkó. — Isten éltesse az új párt, adjon nekik erőt, békességet!

— Adjon az a hatalmas Isten! — susogta szorongó szívvel az anya.

— Most terits, asszony! Ide a lakodalmi

Id. SZINNYEI JÓZSEF.

1830—1913.

vezte. Hogy mennyit dolgozott, azt nincs mó-dunkban itt elszámolni. Valóban, ha volt valaha tréfas elnevezésnek mély értelme, úgy az, hogy Szinnyei: a «Gőzhangya» igazán találó s a ki ezt a jelzőt kifundálta, ezt okosan, meg-gondoltan tette.

Nem akarunk életrajzot adni, — hisz annál pontosabbat, mint a mit ő irt saját magáról, úgy sem tudnánk — csak egy pár sornyi megemlékezést a Papiról, a kivel mi, fiatalab-bak, az utóbbi években úgyszólván napról-napra együtt voltunk, kinek korát, tudását tiszteltük s akiben az embert végtelen szerettük.

Szinnyei pontossága mindenben már régóta hozzá s belőle még csak néhány ív volt hátra, a melyeknek befejezését a jövő év elejére ter-

kalácsot s azt a jó pulykasültet! A fiadnak már úgysem kell, sem a menyednek. Ők utál-ják a főztedet.

A kesergő hitves hűségeseen engedelmeske-dett. Kirakta a finom enniválókat, miket annyi utánjárással, annyi gondnal maga gyűrt és maga sütött. Darkó uram nekilátott s a mint eleve-delni kezdett a vendéglő, boldogaboldogtalant asztalához hívott. Muzsikusz cigányt állított a sarokba s a banda húzta, ő pedig vadul tán-cszolt, a hogy lakodalomban illik.

Az üres pezsgősüvegek száma egyre szapo-rodott, Darkó Áron táncza egyre imbolygott lett, éneke rekedtebb és szaggatottabb. A fe-lesége ezalatt csendesen sírdogált, igaz szíve szerint szánván a keserítésétől megszilajodott urat, de egyetlen fiát is, a ki miatt van ez a feneketlen háborúság.

— Most papiro-st adjon, pincéz úr! — riadt fel hirtelen a mulató székegy, elhallgattatva a zenesőt. — Levelet akarok írni a fiannak, a fiannak, nem másnak!

A mint elébe tették a tollat, megragadta és írni kezdett:

— Fiam, János! Leveledet megkaptuk anyád-dal, tehát illő, hogy feleljünk rá. Feleljünk is, fiam. Igaz, hogy ittas vagyok, mikor e soro-kat írom, de azért tudom, mit írok s igazat írok. Kívánjuk Isten ő szent felségétől, hogy minden jóval áldjon meg, úri feleséged job-ban szeressen, mint mi szerettünk s jobban gondolat viselje. Ne fárasztatok magatokat azzal, hogy a mi szegényes hajlékunkba le-ereszkedjete. Ha látni akarunk, majd meg-hívunk. Addig, fiam, János, a kapum zárva előttem! Isten legyen veletek. Apád: Darkó Áron.

Ez a levél a nászszakomára érkezett. Fanyar mosoly támadt a völgyégy ajkán, mikor el-olvasta.

— A szülőim gratulálnak, felelte kíváncsi-kodó nejének, de meg nem mutatta.

Első dolga az volt, hogy a mint égő kan-dallóhoz ért, a lángok közé dobja.

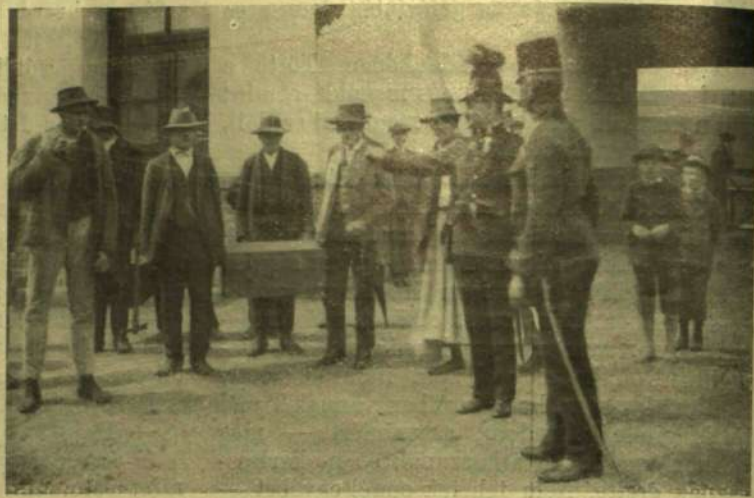
őreg Samu jó pár esztendeje, hogy meghalt) a magasban lógó órát dákóval igazította he-lyesre, ha Szinnyei érkezésekor nem mutatta az «igaz» időt. Utóbbi időben gyakran zsm-belt velünk az öreg úr, hogy a mai fiataltság «nyughatatlan, rendetlen» s «nem tudja az időt beosztani». Ez t. i. azt jelenti, hogy itt-ott elmaradtunk a kávéházi törzsszaltól (dél-után 3/5—6-ig). Gyakorta elmondotta, hogy csak úgy lehet dolgozni, ha mindig jól osztjuk be időnkét. Legkedvesebb órák voltak, a mikor kedvezzeről a hirlaptárról, alapításáról s ennek előzményeiről beszélt, vagy a mikor elmon-dotta, hogy miként anektált Czanyuga titok-nok egy lakoszóbat Mátray könyvtárról. Ragyogott a szeme, ha Klapkáról s a 48-as időkről beszélt. Mily kedves egyszerűséggel tudta elmesélni — a zenéhez egyszerűséggel tudta elmesélni — hogy azért nem hallotta Lisztet zongorázni, mert a hangversenyt meg-előző szindarab után elment vacsorázni. Gyű-jtési szenvedélye óriási volt s igazán csodálatos mily gazdag művelődéstörténetű értékű anyag gyűlt szerény lakásán össze. Színházi zseb-könyvek, műsorok, humorisztikus naptárak, első kiadások, s így tovább, ki tudná azt mind elsorolni. Avagy a gyaársjelentés gyűjtemény, mely betüredbe rakva, neki nagy munkája megírásakor számtalanszor tett szolgálatot. A mikor gyűjtött dolgairól beszélt, gyakran megesett, hogy elmúlt 6—8 percczel pont 6 óra (rendszerint pontban felkelt s hazament), ilyenkor sajnálkozva jelentette ki: «hogy el-múlt az idő...» hogy elbeszélgettünk». Mi pedig bámultuk 84 éves elméje frissességét, kedélye üdültségét s féltünk törékeny teste gyen-geségétől.

Éltében nem okozott fájdalmat senkinek, hogy annál inkább fájjon elméjén, nem volt adósa senkinek, hogy adósnak maradjon né-hány nyomtatott ívvel.

d'Isz Kálmán.

MEGÉRKEZÉS A HATÁRRENDŐRSÉGRE.

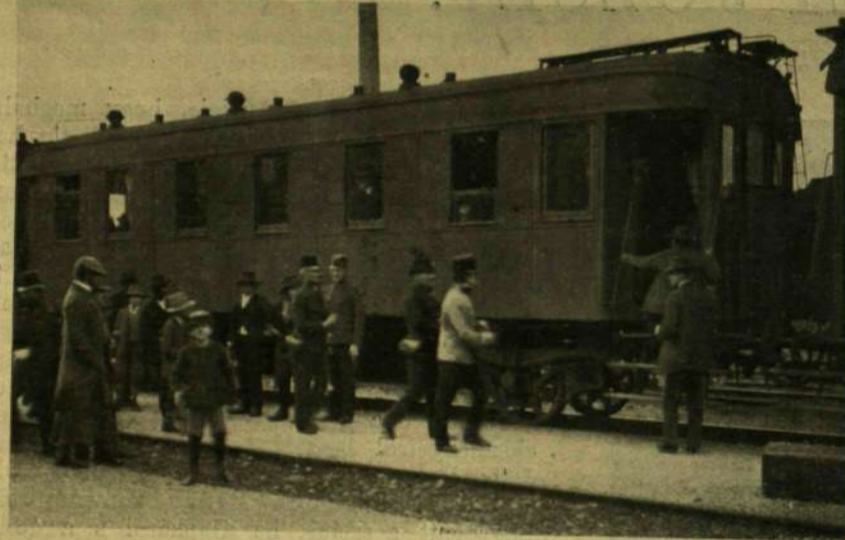
A CSENDŐR AZ ÚTLEVÉL NÉLKÜLI UTAZÓKAT ÁTADJA A HATÁRRENDŐRNEK.

A KIVÁNDORLÓK ELLENŐRZÉSE.

Lombán, fáradtan kapaszkodik fölé a meredek hegyen a személyvonat. Nagyokat zökkennek a zsufolásig megtelt kocsik a sínpáron, nekünk bennülőknek úgy tetszik, mintha gyalogszerrel gyorsabban érné el az ember a jánoshegyi állomást, mint így a lassú gőzparipán. Hatalmas itt az emelkedés, Kőrmöcsbányától Jánoshegyig mintegy háromszáz méterrel lesz magasabb a pálya és jöllehet Zólyomban három mozdonyt csatoltak a vonathoz, még a három mozdony is csak 30 perc alatt futja meg a nem egészen tíz kilométer hosszú pályát. Jánoshegyen kakastollas csendőr száll föl a vonatra. Végigjárja a kocsikat, minden gyanus embert igazolásra szólít föl és mindenkitől kéri az útlevelét. Errefelé sokan szoknek ki az új világba és mert a belügyminiszter a múlt évben rendeletben tiltotta el a 18 évesnél idősebb és 42 évesnél fiatalabb magyar állampolgárok kivándorlását, nagyon szigorúan kezelik most az ellenőrzést. Minden vonaton jönnek kivándorlók, a legtöbbje katonaköteles férfi, akik között sokan nem annyira munkakeresés céljából akarnak kimenni idegen országokba, hanem inkább azért, mert félnek a háborútól.

Csenevész ifjak, korán vénülő fiatalok ülnek összezúfolva a harmadosztályú kocsikban. Ijedten rezzennek össze, a mikor belép a csendőr, némelyik kétségbeesetten szeretne menekülni, de a határt őrző katona, a ki mindenütt nagy tapintattal kezeli az embereket, alaposan kikérdezi mindenkit, megnéz mindenfajta irást és ha meggyőződik arról, hogy az utas kivándorló és nincs útlevele, akkor Turóc-szentmártonban leszállítja a vonatról. Itt, a tótság Mekkájában már nagy csoport kivándorlót ad át a csendőr a határrendőrségnek. Van közöttük mindenféle náció. Oláh, szerb, tót, akad néha alföldi magyar ember is. A legtöbb gyanús ember a nemzetiségi vidékekről kerül a határrendőrség épületébe, a hol Kiss őrmester a batyukkal, kufferokkal érkező embereket átadja a fogalmazónak: Grund Oszkárnak. Érkezzék be a vonat akár éjjel tizenkét órakor, akár pedig hajnali négykor, a határrendőrségen nyomban megkezdik a kihallgatásokat. Jegyzőkönyveket vesznek föl, kivallatják az embereket, a gyanúsabbakat megmotozzák, mennek a táviratok az előállított illetőségi helyére, a hatóságokhoz és másnap reggelre az emberek egyrészt szabadon engedik, másik részét ellenben útlevel nélküli

kivándorlásért 10-15 napi fogházra itéli Dorubora Árpád határrendőrségi kapitány. Ezek az emberek bekerülnek a világos, tágas czellába és itt töltik ki a büntetésüket. Meg kell azonban emlékezni ezen a helyen arról a nagy és jelentős szociális munkáról, a melyet Dorubora Árpád, a magyar határrendőrségnek ez a kiváló faktora végez. A folyókat elvezeti a szentmártoni ipartelepekre, a butor-gyárba, cellulose-gyárba, ott megmutatja nekik a gépeket és beszéd közben rátereli a figyelmüket arra a körülményre is, hogy a szentmártoni gyárakban 3-4 korona a napszám és a ki dolgozni akar, annak nem kell kivándorolnia idegen országba, megkeresheti az a kenyerét a magyar határon belül is. De a határrendőrség működése nem merül ki a kivándorlás megakadályozásában. Ez a testület a magyar határon nagy tudással és nagy hozzáértéssel ügyel az állam rendjére. Ezekben a veszedelmes napokban ki is állotta a tűzpróbát. A gyanús közsűrűsöket, a kiknek leg többje orosz kém volt, teljesen kipusztította a Felvidékről és nagy szigorral keresztül vitte azt, hogy ma már az ország határain idegen ember nem tehet egy lépést sem a nélkül, hogy erről a határrendőrségnek tudomása ne lenne. Paál Jób.

A CSENDŐR FELSZÁLL A VONATRA. AZ UTASOK OKMÁNYAIT MEGVIZSGÁLNI.

A GYANUS UTASOKAT KIHALLGATJÁK.

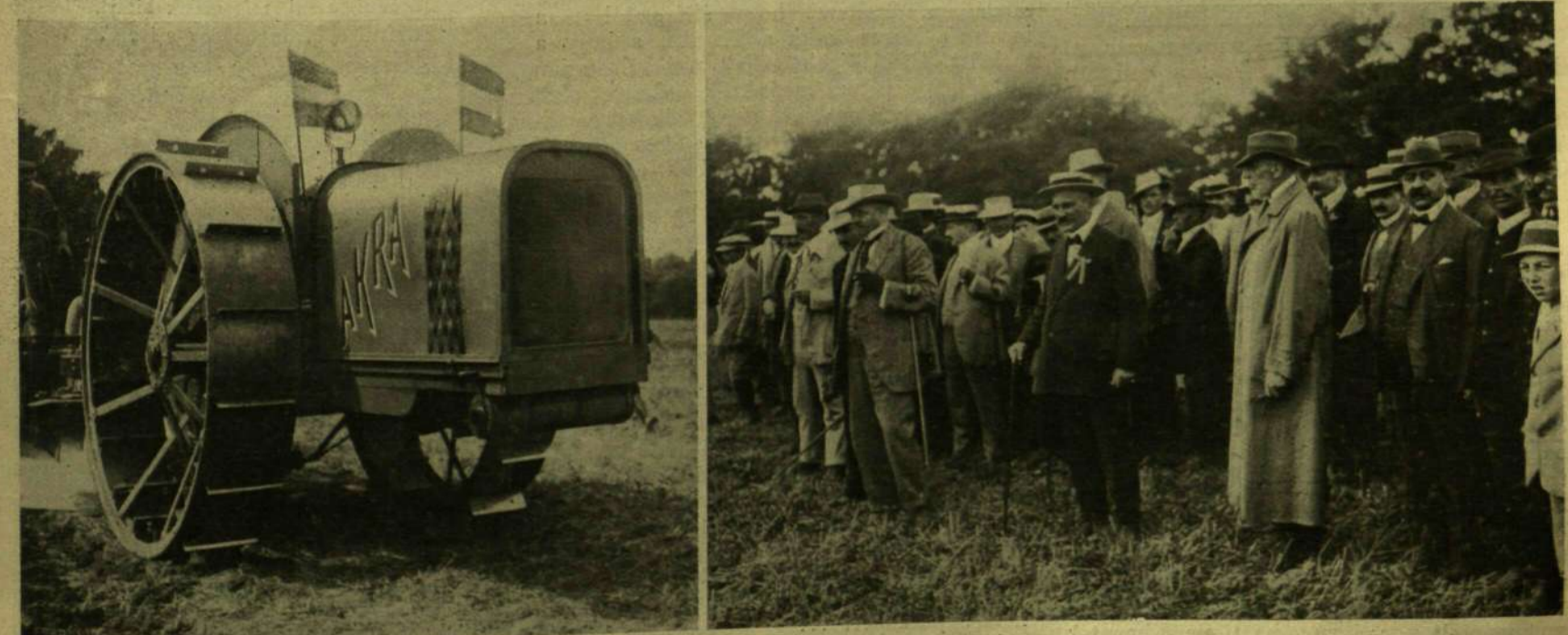
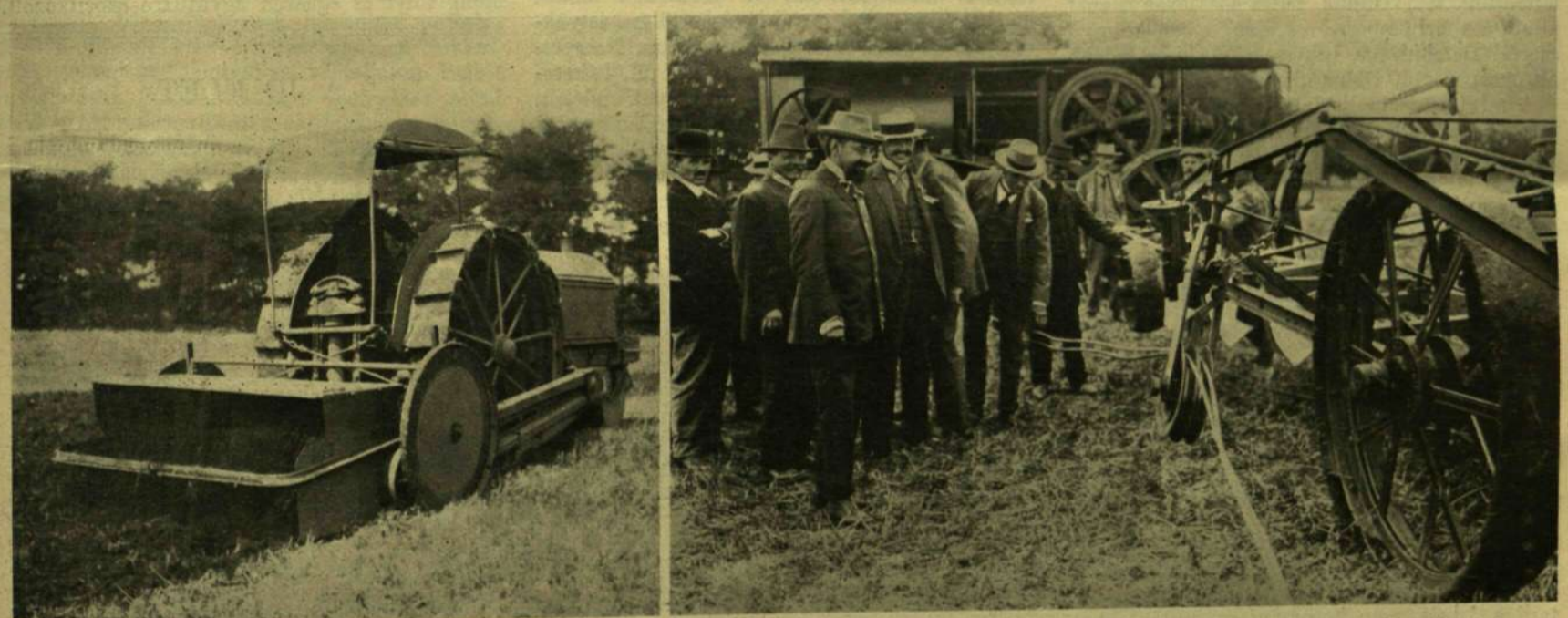
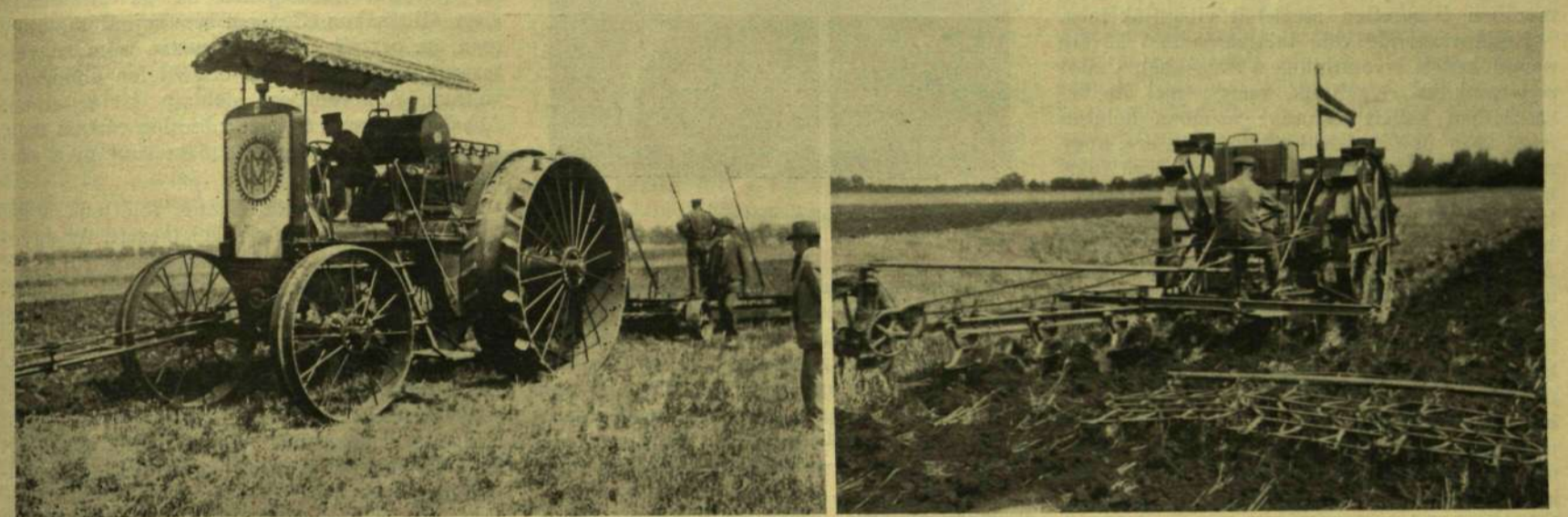

GYANUS UTASOK MEGMOTOZÁSA.

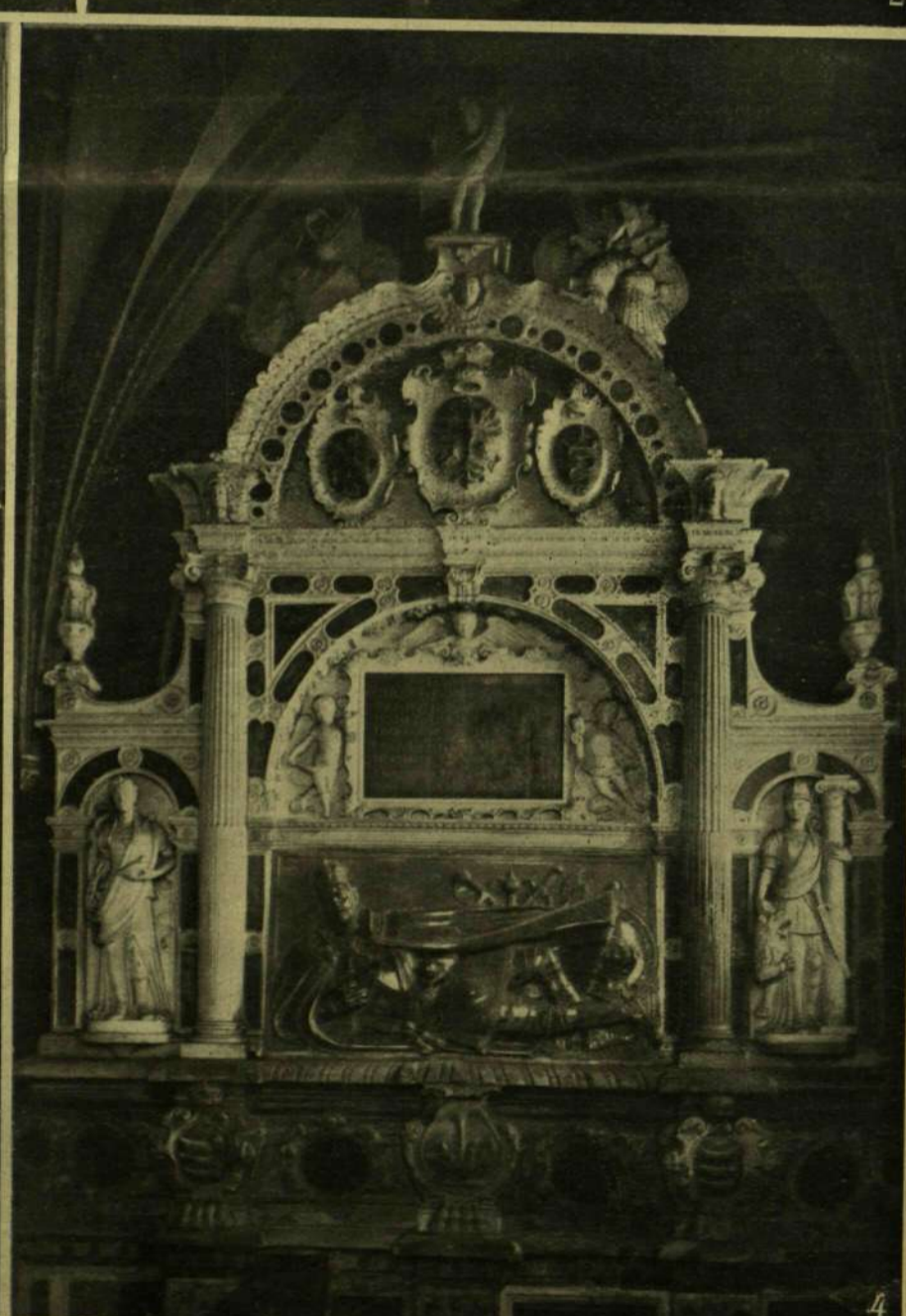
Ivanovics Gyűző hívtételei

AZ ELITÉLTEK A FOGSÁGBAN.

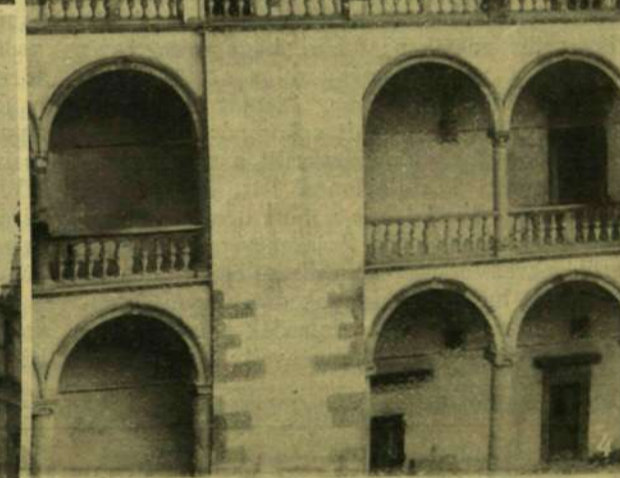
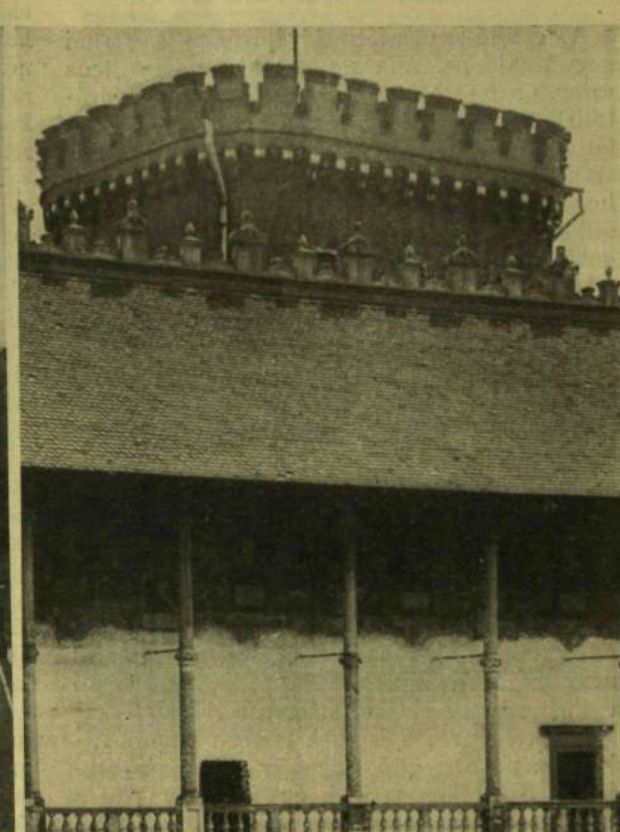
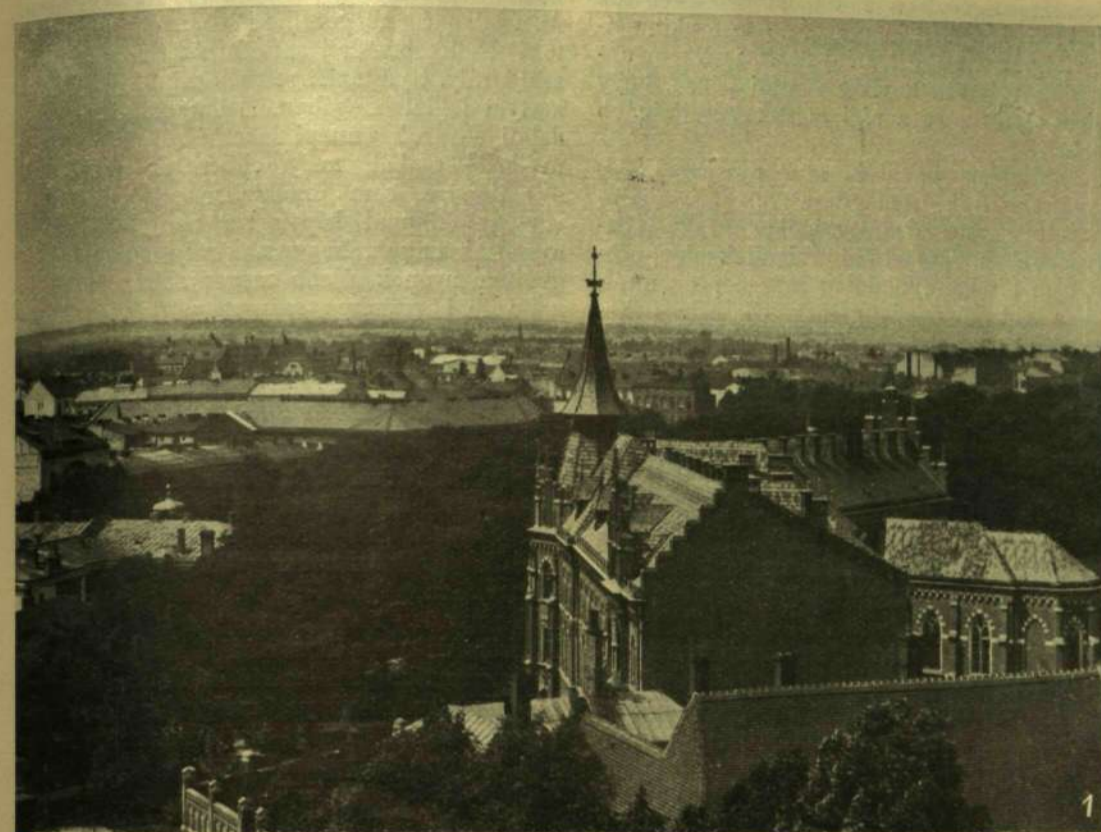
TALAJMŰVELŐ GÉPEK BEMUTATÁSA GALÁNTÁN. — Jeltfy Gyula főltételei

A különféle rendszerű gépeket működés közben mutatták be báró Ghillány és báró Harkányi miniszterek előtt.

1. Báthory István arcképe a krakói nemzeti múzeumban. — 2. II. Ágost lengyel király arcképe, Mányoky Ádám festménye a krakói nemzeti múzeumban. — 3. Részlet Veit Stösz szárnyas oltáráról a Mária-templomban. — 4. Báthory István síremléke a székesegyházban.

MAGYAR EMLÉKEK KRAKÓBAN. — Balogh Rudolf felvételei.

1. Kilátás a Wawalból, Krakó látképével. — 2. A posztócsarnok Krakóban. — 3—4. A Wawel részletei az udvar felől. — 5. A Wawel kapuja.

MAGYAR EMLÉKEK KRAKÓBAN. — Balogh Rudolf felvételei.

KIRÁLYI AMATEURÖK.

A gyűjtő-szenvedély kiválóképpen a férfiu nem tulajdona. Alig van fiú, ki nem gyűjtene valamit: levélbélyeget, rovar, gombot, iróttolat. Utóbb, mikor kinyílik a szeme s belátja az eféle gyűjtés czéltalanságát, gyűjtő-szenvedélye is véget ér. Vagy csak szunnyad, hogy új lángja lobbanjon, míhelyt módjában áll, hogy gombnál, aczeltálnál értékesebb dolgokat gyűjtson. Mőd tekintetében ősidőktől fogva a fejedelmek jártak elől, s nincs mit csodálni rajta, hogy gyűjtő-szenvedélyüket is leginkább ők elégíthetik ki. A kiváltságosak e passziójának az abszolutizmus kora kedvezett leginkább. A koronás urak kedvteléseinek akkor még nem szabott korlátot semmi. Az ország jóléte a fejedelmek gazdagsága volt, s ha a király pazarul bánt a közbavonallal, nem akadályozhatta meg benne senki. A tizen-nyolczadik században sok ország és apróbb német fejedelemség is keservesen sínylette meg fejedelmének gyűjtő-szenvedélyét. Az volt a mindenféle ritkaság-gyűjtemény virágzásának kora. Akkor szedtek össze a hatalmas urak mindent, a mi pártját ritkította s a mi csak drága pénzen volt megszerezhető.

A történetírás a legtöbb esetben szigorú ítéletet mond a gyűjtő-szenvedély e koronás rabjairól. Szemükre veti, hogy pazarságukkal a tönk szélére juttatták országaikat. Alattvalóik nem siratták meg őket s az utókor is hálátlan velök szemben: felejtí, hogy vajmi kevés nyilvános műgyűjtemény volna a világban, ha nem vetették volna meg alapját azok a tékozló fejedelmek. A mit e koronás fők elvontak népiüktől, utóbb visszazállt a népre: értékes nemzeti köztulajdonná lett. Erős Ágost pazarsága nélkül lenne-e most drezdai képtár, mely e városnak és Szászországnak világraszóló nevezetessége és megbecsülhetetlen vonzó ereje? A francia királyok drága gyűjtő-szenvedélyének köszönik a francziák a Louvre felbecsülhetetlen műgyűjteményeit; a spanyol

királyok: V. Károly és II. Fülöp határtalan áldozatkészségének a Prado, az orosz czárok költelező kedvének az Eremitage múkineseinek világraszóló gyűjteményeit. Nagy Napoleonnak sem volt sok a világ semmi pénze, hogy Párisba gyűjttesse a régi mesterek legrágább remekeit.

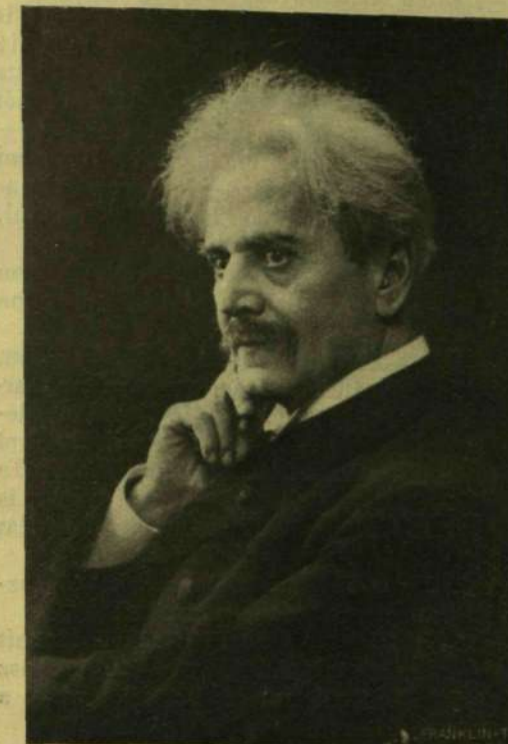
De változtak az idők, s a múzeumok és műgyűjtemények gazdagítását az államhatalom vette kezébe a királyságokban és a köztársaságokban. A most élő uralkodóknak egyébként sem oly könnyű dolog már a műgyűjtés, mint a rokokó fejedelmeknek. Ők már nehezen érik be czivilistájuk jövedelmeiből, ha csak nincs oly nagy magánvagyonuk, mint az orosz czároknak, vagy legalább olyan, mint a mi királyi családunknak is. Magánszemélyek közt a legnagyobb összegeket most az amerikai és európai pénzkirályok áldozhatják műgyűjteményeikre, a születeti fejedelmek e téren nem versenyezhetnek többé velök. S a koronás fők lassan-lassan felhagynak a nagyszabású műgyűjtéssel és kedvüket inkább az amatőr-ködsben lelik. Gyűjtő-szenvedélyök többé nem világraszóló, inkább az udvari élet intimitásainak sorába tartozik. Például nem mindenki tudja, hogy a mostani olasz király passzionátus és tudós éremgyűjtő, régi pénzeinek gyűjteménye nagy értékű képvisel. Az angol királynak bélyeggyűjteménye híres, Ferdinánd bolgár királynak a pillangó-gyűjteménye. A mostani belga király, mérnökember léte, szenvedélyvel gyűjtí a gépszerkezeteket s laboratóriumaiban szinte tökéletes gyűjteményét őrizi a dróttalan távirókészülékek minden ismert típusának s a motorok legkülönbözőbb neimeinek. Oly furesza gyűjtő-szenvedélynek, mint XVI. Lajos francia király, ki kulcsokat és záratokat, vagy a mint I. Lajos bajor király, ki kalapokat gyűjtött, a mostani koronás fők közül nem igen hódol senki.

Kevesen tudják, hogy a mi királyunknak is van egy nevezetes gyűjtő-szenvedélye. Menükártya gyűjteménye, mint a gyűjtőknek és

amatőröknek Leobenben megjelenő nemzetközi ujsága mondja, ritkítja pártját a világban. Az uralkodásnak gondjai közben e gyűjtemény tökéletesítésében leli szórakozását Ferencz József király. Gyűjteménye több mint 3700 menükártyát foglal magában. Valamennyi a fejedelmi udvarok ünnepi lakomáiról való. Nincs uralkodó család, mely ebben az eredeti és semmiesetre sem érdektelen gyűjteményben egy-egy étlappal képviselve nem volna. Az avatottak tudják, hogy a király sülyt helyez gyűjteményének újabb meg újabb példányokkal való bővítésére; számot vetnek ez óhaj-tással a monarchia külföldön levő diplomáciai képviselői is, s nem mulasztják el, hogy egy-egy újabb étlapot szerezzenek be és küldjenek Bécsbe ama fejedelmek ünnepélyeiről, kiknek udvaránál akkreditálva vannak. A király csak Rudolf trónörökös születése után vetette meg alapját e gyűjteményének, mely a legnagyobb és legértékesebb a maga nemében. Több mint kétezer példánya azokról az udvari ünnepélyekről való, melyeket Bécsben és Budapesten tartottak meg, a többi Európa, Amerika és Ázsia monarchiait képviseli. Talán a legeredettebb és legértékesebb valamennyi közt az a menükártya, melyet francia művész készített arra a díszlakomára, melyen Miklós orosz czár Faure francia köztársasági elnököt látta vendégül. Az ételrend szép fekete márványlapra van bevésve és színekben gazdag virágfüzér veszi körül. A betűk elefántcsonttal vannak kirakva. A gyűjtemény tárgyai közül kiemelkedik még több étlap Miksa mexikói császár udvari ebédeiről, egy étlap arról a königsbergi lakomáról, melyen Luja királyné, Viktória királyné és III. Napoleon császár vettek részt. Külön rekeszték őrizi a gyűjteményben azokat a menü-lapokat, melyek a Bismarck tiszteletére vagy a Bismarck házána adott lakomákról valók. Az ily ritkasággyűjteményeknek is megvan a maguk érdekessége, s talán a történelem is lel bennök majdan egy-egy vonást az elmúlt korszakok megrajzolásához.

Soffer László, a napokban elhunyt kiváló hírlapíró.

Popper Dávid, az elhunyt hírneves gordonkaművész, a budapesti zeneakadémia tanára.

Domony Mór, a Folyam és Tengerhajózási r. t. igazgatója, kit a király a Ferencz József-renddel tüntetett ki.

A MI URUNK.

Regény. (Folytatás.)

Irta GRAZIA DELEDDA.

Jó negyedórába tellett, a mig elérték Moro házát.

Predru Maria heves, sajgó fájdalmat érzett lábában, de minden panasza szó nélkül, sztoikusán vonszolta tovább magát. A szeminárium árkádjai alatt, a melyet a templom-domból alálomló sárfolyam árasztott el, Aldo Bruno Papiinak mégis erősebben kellett megfognia, hogy tovább segítse. A mikor aztán itt is áthaladtak, megkérdezte:

— Az az a Moro Antonio Maria, a kit aláírás-hamisításért lecsuktak?

Nyugodt hangon kérdezte és minden támadó él nélkül. De azért Dejana mégis élénken és hevesen felelt:

— Mit, az a hamis névalírás! Tiszta ráfogás... az ellenségeinek rágalma... megfizetett tanuk vádja... Tisztára csak szerencsétlenség!

— A ti szemetekben... mindig csak az! Minden bűn csak szerencsétlenség!

— Hát talán szerencse? Végére is, Antonio Maria Moro-nak semmi szüksége sem volt, hogy csaljon! Gazdag, a nagyanyja a legmódosabb asszonyok egyike Nuoróban...

— De elkergette ez után a dolog után! Az ő nevét is odamásította... pedig az öregasszony nem is tud írni!

Ez a részlete a dolognak nevetésre készítette Dejanat. Ó, ez az Antonio Moro! Csodálatra méltó egy ember ez...

Nagylelkű, bűnök nélkül való ember volt, a mikor elkövette azt a bűnt, hogy másokon segítsen, holott ez számára szinte egész életre szóló nyomorúságot hozott magával.

Hogy ez a nagylelkű ember milyen szerényen, szinte szűkösen él most, arról a két új barát rögtön meggyőződhetett, míhelyest a házát láthatta.

Düledező, omladozó kökerítéses kis udvar előzte meg a kezdetleges, szegényes tornácot, a mely három kőoszlopból és az azokon nyugvó, omladozó tetőből állott. Az udvar mélyén már zöldelő bodzafa árnyékolta be a kutat és a kút kövein, épenúgy mint a ház falán, a tetőn, mindenütt nyirkos és zöld moha nőtt. Az egész ház lakatlannak látszott, de alighogy az új két barát a tornácához ért, egy ember kinyitotta a szobaaajtót, ránézett Dejanára és nevetésbe tört ki.

— Predru Maria Dejana! Kit látok? Mikor érkezett meg, te jó pipa?

— Épen most.

— Mi történt a lábaddal?

— Kifűzamadott.

— Akárcsak a lelked!

A munkafelügyelő előre engedte Dejanat, hogy belépjen, ő maga köszönt és távozni ké-

szült; de Antonio Moro energikus mozdulattal őt is beinvitálta.

— Tessék! Úgy is tudom, ki vagy!

Kérésztül mentek valami kis előszoba-félén, a mely olyan volt, mint holmi söntés, vagy boros pince, nyirkos, tele hordókkal, taposókádakkal, vörös rézüstökkel, meszelyekkel és tölcsekrekl és egy második szobába értek, alacsony, de tágas szobába, a mely konyha és egyúttal hálószoba is volt. A tűzhelyen lobogott a láng és a kis ablakon át egy gránitsziklát lehetett látni; az egyetlen ezen a nedves és zöld vidéken; esőcseppek hullottak le a ház nád-födéléről, a melyet nyárfa-gerendák tartottak.

— Tudom, ki vagy! — ismételte Antonio Moro, a ki most Dejanat támogatta, majd visszafordult a munkafelügyelő felé és tréfásan egy újjal megfenyegette. — Mondd csak meg neki, a gazdádnak, hogy a nagyanyó nem akarja eladni az erdejét. Csak majd ha arra kell, hogy elföldeljük, ha épen tetszik. De hát, Predru Maria Deja, hát hogy is történt, mint is történt az, a lábaddal? Csak holnapra vártaalak. De úgy látszik, sántikálva gyorsabban haladsz, mint a mikor jó mind a két lábad!

— Nyolez lábbal szaladtam! De e nélkül a derék legény nélkül úgy elmerültem volna, nyakig a sárban, mint hagyma!

Mind a ketten nevettek és a munkafelügyelő észrevette, hogy mindkettőjüknek a nevetése, a beszéde, a mozdulata, a járása, szinte egyforma. Mintha fivérek lettek volna, annyira hasonlítottak egymásra, még a ruházkozásukban, az öltözködésük módjában is. Az arcukon ugyanannak a fajnak ősmertető jelei látszottak; a szabálytalan arcél, a kifejező, szinte mozgékony homlok, az erős és előugró áll; csakhogy Antonio Moro feje búbján már kopasz volt és rövidre nyirt hajával, kővér és erős nyakával, ő látszott az idősebbnek; vöröses keze mintha musttól lett volna megfestve és nem kellemetlen ánzspálínka-szag érződött rajta.

Leültette Predru Maria Dejanat a tűzhely mellé, a vállára ütött, aztán lehajolt, hogy megvizsgálja a kifűzamadott lábat.

— Mindjárt jön az unokahugom — majd rögtön elküldöm, hogy hívja ide maestra Saju-t... Ősmereid, úgy-e? — kérdezte most a munkafelügyelőtől. — Az ügyes, az visszaigazítja a csontot!

Aldo Bruno Papi bólintott, hogy ősméri. Mindenkit ősméri Nuoróban.

Az alatt Predru Maria Dejana elmondta az úti-szerencsétlenségét, annak a különös lovacskának hiábavaló keresését, a lába kifűzamatását, a kocsisnak káromkodását, aztán a Bruno Papi munkafelügyelőt, váratlan segítségét, ugyebár Bruno ur, úgy-e?

— Bruno, csak egyszerűen Bruno — felelte a munkafelügyelő és nem fogadta el azt a pohárka pálinkát, a mivel Antonio Moro megkínálta.

— Muszáj innod, Jézus Krisztusra mondom. Mäskülönben megsértesz engem!

— Sajnálom, nem tehetem. Nem iszom soha szeszes italt.

— Hát akkor miféle ember vagy te? Fogadni merek, hogy szereted a kávé, akárcsak az asszonyé.

— Szeretem is, igen!

— Bizony azzal nem szolgálhatok. De később, ha visszajössz, valamivel később, főzünk makkarónit. Azt legalább szereted, az majd izleni fog!

Aldo Bruno észre vette, hogy most már lehet. Fölállt tehát, kezét fogott Predru Maria Dejanával és így szóló:

— Talán vissza se jöhettek estig. De akkor eljövök a válaszszal.

— Miféle válaszszal? — kérdezte Antonio Moro vendégétől, míhelyt magukra maradtak.

— Majd elmondom később. Most csak meséld el nekem...

— Ne bízzál az idegekben! — óvta Antonio Moro. — Mit mondtál el neki? Az efajta emberek nem tudnak semmiféle titkot megőrizni. Ezt magad is tudod.

— Nekem nincsenek titkaim.

— Elmondad neki, hogy én irtam érted, hogy gyere ide? Már ez is titok.

— És én épen ezt el is hallgattam előtte.

— Hát akkor bátorság! Bátorság. Jeruzsálem! Itt magad kovácsolhatod a szerencsét...

De Predru Maria Dejana elhárító mozdulatot tett a kezével.

— Szerencse? Ki látta azt valaha is, ki látta!

Antonio Moro közelebb húzódott hozzá és most leült a számolyra, a melyen Predru Maria Dejana fájós lába nyugodott.

— Hallgass ide! Három esztendőtt éltünk egymással, mint fivérek és mint testvér beszél hozzád. Te, alighogy kiszabadultál, azt mondtad, szeretnél Jeruzsálembe zárandokolni; aztán meg azt mondtad, hogy barát szeretnél lenni és hogy előbb meghalnál, semminthogy halálos bűnbe esnél újra. Én akkor azt mondtam neked: az ördögbe is, várj még, a kétségbeesésre még mindig ráérsz. — Mondtam-e ezt, vagy nem? Most erről van szó: mossiu Perro férjhez akarja adni a szolgálóját.

— Mariélet?

— Mariélet.

Predru Maria Dejana erősen figyelt és figyelmesen hallgatott oda, de szeme és arca inkább bizalmatlanságot árukt el, mint kíváncsiságot; Antonio Moro észre vette ezt és most már ingerülten és gúnyosan beszélt.

— Te azt hiszed, hogy azért hivtalak ide, hogy valami bűnös dologban segítkezz nekem? Légy nyugodt, Jeruzsálem! Ha te a pokolra jutsz, a mitől félsz, hát annak nem én leszek az oka és abban nekem nem lesz részem. Hát a mint már mondtam: mossiu Perro férjhez akarja adni a szolgálóját. Az okot nem tudom biztosan; talán már fáradt, talán már jólakott

A balatoni sötény víz alatt.

Festetics Tasziló herceg parkjának 80 méter hosszúságban lerombolt kőfal.

A hévízi gyalogút.

A csereszegi utca elpusztult háza.

vele, talán az a terve, hogy visszamegy a kontinensre és oda nem akarja magával czipelni. Te olyan arcot vágsz most, mintha semmit sem értenél mindebből. Hát majd a füledbe kiabálom, még jobban a szádba rágom, hogy egészen megértésel. Ember, no hát, neked kell feleségül vennem Marielénét. Pénzt is hoz magával.

— Predu Maria Dejana elpirult, majd néhány pillanatnyi hallgatás után megvetően így szólt:

— Antonio Maria Mo! Hogyan jutott eszedbe az, hogy én el akarom adni magamat?

— Úgy beszélsz, mint egy tökfűlkő, a mi vagy! Bocsáss meg hát nekem, bocsáss meg! Tudod mit kellene csinálnod? Fel kéne akasztanod magad!

— És miért ne? — mondta halkan Predu Maria; és fölnevezett a mennyezetre, mintha máris keresné a gerendát, a melyikre igazán fel akarná akasztani magát.

A másíknak most eszébe jutott, hogy Predu Maria Dejana egyszer már, a börtönben megpróbálta felakasztani magát és most elkomolyodott, szinte szomorú lett.

— Figyelj ide, Predu, beszéljünk hát okosan. A mikor mi «ott» voltunk, te elmesélted nekem, hogy a szerencsétlenség előtt már ösmerted Marielénét és már félig-meddig több is voltál, mint a völgyéne. Igaz ez, vagy nem?

— Igaz.

— Emlékezz vissza jól! Elmondád nekem azt is, hogy gyerekkorodban az volt a terved, hogy pap leszel; de tizennyolcz esztendőskorodban abba kellett hagynod a tanulást, hogy otthon maradhass és megvédjed az anyádat a mostohaapád gonosz bánásmódja ellen...

A házatokkal szemben volt egy kocsmá: a szolgáltót Marieléné volt...

— Elég, elég! Kinek meséled el most ezt a históriát? Jobban ösmerem én ezt, mint te!

— Hallgas, idefűlkő! Te már nem emlékszel mindenre. Te, a mikor «ott» voltunk, azt mondtad: ha kiszabadulok és visszatérek a világba, feleségül veszem azt a lányt.

— Ha becületés lány maradt volna továbbra is! De énnekem nem kell az, a kit egy franczia ott hagyott, sem az, a kit egy olasz ott hagyott.

— Tökfűlkő! Tudod, hogy mit kell neked mondanom? Akadna elég sok nemes, meg ügyvéd, a ki örömet vállalná a dolgot!

— Te, hallgass ide! Miért nem veszed hát te el feleségül?

— Akarod tudni, hogy miért nem? Igen? Mert ő nem akar engem! Nálamnál előbbre való embereket is elutasított már. Biztosan nem felejtett el még téged, te hülye!

De ez az ujság inkább gyötörni látszott Predu Maria Dejanát, semmint felvidítani.

A másik folytatta:

— Predu, az még nem becstelenség feleségül venni egy nőt, a ki már mással élt. Mi férfiak talán mindig azt a nőt vesszük el feleségül, a kivel először akadt dolgunk? A becstelenség az, ha megessalni engedjük magunkat a házasságunk alatt; igen, az, mert akkor a férj egy tökfűlkő és ez már becstelenség. De hidd el nekem, testver, azt a férjét, a ki nem akarja, nem is fogják sohasem megessalni. Egyébként neked már lelkiösmeretbeli okokból is kötelességed volna elvenni azt a lányt, mert te voltál az első, a ki a jó, a becületés útról eltértted. Jusson csak eszedbe! Te mondtad is már nekem, hogy emiatt furdal is a lelkiösmeret, én meg azt mondtam neked, hogy Isten talán éppen ezért a bűnödért büntetett meg téged.

Predur Maria Dejana megint elpirult, de ez komor pirosság volt és a szeme megtelt könnyel; a térdére ült és így szólt:

— Ne kinez! Ne juttasd eszembe ezeket az idöket! Az egész bűnnek, mindennek az a szörnyeteg volt az oka. Ha ömiatta nem kerülök a börtönbe, hát feleségül vettem volna azt a lányt, habár akkor már könnyelmű teremés is volt, máskülönbben nem vetett volna szemem én rá!

Aztán meg, miért nem várta meg, a mig kiszabadulok? Miért kószált el a világba? Most már nem tehetem meg többé!

— Mindenesetre, én ezt tanácsoltam neked és te most már azt teheted, a mit jónak látsz. Olyan embernek, mint a minö te vagy, nem szabad olyan nagyon válogatásnak lenni!

— Én galantuomo vagyok!

— És én talán zsvány vagyok? — kiáltotta sértődötten Antonio Moro. — Talán most is azt tanácsoltam neked, hogy menj rabolni? Hogy hamisan esküdj? Jeruzsálem, — tette hozzá azután, meghalkítván a hangját és ismét felvéve azt a filozófikus gúnyolódó tenort — tudod mit kell neked mondanom? Hogy mi már csak szerencsétlen emberek maradunk mindig, mert mi a szerencsét, ha élénk is kerül, sohasem tudjuk megragadni.

— Az, a mit te nekem ajánlottál, az nem szerencse; sőt sokkalta inkább büntetés volna számomra.

— Hát akkor tekintsd bűnhődésnek! Nem akartál-e Jeruzsálembe zárandokolni? Nem akartad elpusztítani magad? Nos, hát vedd el feleségül Maria Elénét. A pénzt, a mit magával hoz, azt add nekem. Nos, igen, vagy nem? Te is számot tartasz a pénzmagra, mert amúgy is elég kemény a bűnhődés? Igen, vagy nem? Hát csak maradjon a tied a pénz is...

— Boldog vagy te, a kinek van még, hogy kire támaszkodj. Én egyedül vagyok, mint valami kivert kutya. Egyébként az én családom szegény. Mit is tehetnének értem?

— De mit gondolsz, Jeruzsálem? Azt hiszed, hogy én egy öreg asszonymmal tartatom el magam? Én dolgozom, éjjel-nappal dolgozom — mondta büszkén Antonio Moro.

— Még éjjel is?

— Te tréfát üznél belőlem? Azt hiszed talán, hogy én nem dolgozom éjjel? Éjjel is, igen, ha mondom! És nem lopni járok éjjel, értettél! Kezébe vette a pálinkás üveget és fölrazta. Predur Maria Dejana most megértette.

— Te tehát pálinkát főzöl titokban? Sokat keresel vele?

— Na, hát csak megy valahogy a dolog. Többet is keresnék vele, ha nem volna annyi barátom, a kik eljönnek hozzám és úgy isszák a pálinkát, mintha kútból lüznék!

— A barátok! — mondta elgondolkozva Predur Maria Dejana. — Vannak barátaid?

— És neked talán nincsenek? Hát ki vagyok én? Én talán az ellenséged vagyok?

Predur Maria Dejana nem vetett ügyet erre a szemrehányás-szerű kérdésre.

— Miért mondtad azt a munkafelügyelőnek — kérdezte most — hogy a nagyanyád sohasem fogja eladni a *tanca*-ját a vállalkozónak?

— Mert a nagyanyó nyakas, önféjű teremés és szegyenek tartja, hogy egy talpalatnyi föl-

mondja, vajjon mit is csinált ő azalatt az első nyolcz nap alatt, a mikor hazajött.

— Azután a nagyanyó nekem ajándékozta ezt a palotát! — mondta és kigúnyolta házikóját. — Csak azért engedte meg azoknak az ördögöknek, hogy kiüldözzenek a saját házából, mert el akarta kerülni, hogy az emberek felőlem kérdezősködjenek és suttojanak. Ő maga szeret engem és gondol rám.

Predur Maria Dejana sóhajtott:

— Boldog vagy te, a kinek van még, hogy kire támaszkodj. Én egyedül vagyok, mint valami kivert kutya. Egyébként az én családom szegény. Mit is tehetnének értem?

— De mit gondolsz, Jeruzsálem? Azt hiszed, hogy én egy öreg asszonymmal tartatom el magam? Én dolgozom, éjjel-nappal dolgozom — mondta büszkén Antonio Moro.

— Még éjjel is?

— Te tréfát üznél belőlem? Azt hiszed talán, hogy én nem dolgozom éjjel? Éjjel is, igen, ha mondom! És nem lopni járok éjjel, értettél! Kezébe vette a pálinkás üveget és fölrazta. Predur Maria Dejana most megértette.

— Te tehát pálinkát főzöl titokban? Sokat keresel vele?

— Na, hát csak megy valahogy a dolog. Többet is keresnék vele, ha nem volna annyi barátom, a kik eljönnek hozzám és úgy isszák a pálinkát, mintha kútból lüznék!

— A barátok! — mondta elgondolkozva Predur Maria Dejana. — Vannak barátaid?

— És neked talán nincsenek? Hát ki vagyok én? Én talán az ellenséged vagyok?

Predur Maria Dejana nem vetett ügyet erre a szemrehányás-szerű kérdésre.

— Miért mondtad azt a munkafelügyelőnek — kérdezte most — hogy a nagyanyád sohasem fogja eladni a *tanca*-ját a vállalkozónak?

— Mert a nagyanyó nyakas, önféjű teremés és szegyenek tartja, hogy egy talpalatnyi föl-

Jankovich Béla közoktatási miniszter megnyitja a gyorsíró kongresszust. Jobbján Gopcsa László miniszteri tanácsos.

det is eladjon a birtokából. Van egy erdejé, éppen a Perro erdejéi között, az Orthobene helyén. Perro aranynyal fizetné meg minden talpalatnyi részét, mert szüksége van rá, hogy gyalogútat vágjon. De ahányszor csak fölkinálják a nagyanyónak ezt a pompás üzletet, mindig riva fakad.

MAGYAR KIÁLLÍTÁS TOKIÓBAN.

Hazafisága és művészi ipartermékei révén már régóta értékelni tudjuk Japánt, — mindamellet Suho Chiba japán lapszerkesztőnek az Urániában tartott előadás-sorozatát nagy érdeklődéssel hallgattuk. Chiba eljött, hogy az európaiak nézetét a hatalmas Japan életéről és erkölcséről helyesbítse, mennyivel inkább van szüksége a mi kis nemzetünknek arra, hogy barátokat szerezzen.

Igen hasznos és célravezető eszközt talált erre dr. Kurtz Gusztávné — Zelles Etelka fővárosi tanárnő eléggé nem méltányolható, önzetlen hazaszeretete.

Költséget, utanjárást nem sajnálva 1300 drb értékes magyar iparművészeti terméket gyűjtött össze, mely gyűjteményt kiállítás végett és annak lefolyta után japán gyűjtemények számára Tokióba küldötte, hol is e vállalkozása meglepő eredménnyel járt. 1912 október havától folyó évi április 1-ig, hat hónapon keresztül, tehát igen hosszú ideig volt nyitva.

A japán napilapok és folyóiratok meleg rokonérzettel és nagy elismeréssel számoltak be az öket és az iparművészet mestereit is föltötte érdeklő kiállításról. Képes-lapjaik a nemes gondolkodású úrnő, dr. Kurtzné arczképét és egész sorát a kiállításról felvett illusztrációknak hozták. Ott látjuk a kiadós cikkek mellett magyar kézimunkák, varrottások, kendők és szalagok fényképeit. Festőink közül úgy látszik Feszty Árpád, Jendrássik Jenő izlése volt a japánoknak legérdekesebb, mert a kiállításon látható 35 művészi metszet és nyomat közül az ő képeiket közölték.

Érdekes története van a kiállítás létrejöttének. A Budapest 1911-ben megtartott japán kiállítás alkalmával dr. Kurtzné közelebről megismerkedett és barátságot is kötött a japán kiállítás négy rendezőjével, kik közül Kanno Makotóval, a tokiói művészeti akadémia tanárával állandó levélösszeköttetést tart fenn. Természetesen egy levél váltása heteket vesz igénybe.

Dr. Kurtzné hazaszeretete sugalmazására elhatározta, hogy e baráti viszonyt nemzetünk javára fogja fordítani. Még 1911 decemberében — költséget és fáradságot nem kímélve, — magyar kulturális tárgyak gyűjtését kezdte meg, mely gyűjteménnyel múlt év tavaszán elkészülvén, azt Tokióba az említett művész-professzorhoz küldte. Ekkor irt levele közlelő megjelöli az intencziót, mely a gyűjtemény összeállításakor és a kiállítás kezdeményezése-

— De ha Perró meg újabb erdöket és újabb tancákat akar venni, hát akkor esze ágába sem lehet, hogy elmenjen innen!

— Erre gondolsz most? — mondta Antonio Moro és nevetni kezdett s megint beléfogott tervének elbeszélésébe, a mig Predur Maria Dejana össze-összehúzta szemöldökét, mint mindig, a mikor szomorú gondolatok, vagy bánatos emlékek járnak a fejében.

— Biztos forrásból tudom, hogy Perro minden áron meg akar szabadulni Marielénétől és ha te hamarosan jelentkezel a lánynál, téged fog választani. Nem tudom biztosan, hogy Perro igazán el akar-e költözni Nuoroból; de minden esetre, nem akarja segedelem és támasz nélkül hagyni Marielénét...

— És már építik is a házat, a hol majd meghúzhatja magát!

Ebben a pillanatban a külső kis udvarból lágy és fátyolos hang Antonio Morot hívta és mialatt a férfi talpra ugrott s ezt sügva:

— Vigyázat! — máris megjelent az ajtóban egy alacsony termetű, bátor, szinte merész mozdulatú lányka, falusi viseletben, meztláb, fején fekete kendővel, a mely arczát félig betakarta.

A mikor a lány észrevette az ideget, megállott, de nem zavartan, hanem mintha várná, hogy előbbre hívják és levette fejéről a sásból fonott, kendővel leborított kosárkát és ezt a kezében tartva, várakozott.

— Vendégem van, Predichedda, látod? — mondta most Antonio Moro.

A lány már észre vette a vendéget és a férfi is első pillanatra észre vette, hogy milyen «faj-

Markovits Iván szobra, melyet a most tartott gyorsíró kongresszuson lepleztek le.

ból» való a kicsike: élénk, olajbarna színű, gúnyos arca, éles vonalú orra, keskeny ajka és zöldes-szürke, ragyogó szeme, mely úgy csillogott, mint a kristály, a vendéggel szemben tiszteletet, kíváncsiságot, kaczerátságot és szánalmat fejezett ki egyidejűleg.

(Folytatása következik.)

モジール人と土民の
工藝圖案 菅野 眞

吾人は世界中の國人に日本を日本と呼んで貰いたい如く、洪牙利人は其國名を「モジール」と呼んで貰いたいのである。「モジール」とは名詞では洪牙利人又洪牙利語、形容詞では「洪牙利の」となり、「モジール」は「國」といふ語を以て許すではなく、一體地名を其國音で呼ぶ事は、世界中一つで済む簡便な方法で、言葉の經濟上、言葉の整理上必要な事であるから、此處には少くも國名等を其國音で呼ぶ事にした。

「モジール」土民の藝術に就ては、雜誌「Shinto」の去年の秋の臨時増刊「Pagan Art in Anathia」に「Hemby」に詳しく載つて居るから、斯道の人は既に知つて居る事と思ふ、故に予は之を重複した事ゝを避けて、自分直接にモジール人とモジール土民の手になれる工藝品に接して感じた事を少し述べて、聊か紹介をして見たいと思ふのである。

日英博覽會の開會中であつたが、倫敦ナフスケンセントンに住む「ルイ・フェルベルマン」といふ人と知合になつた、氏はモジールの貴族で、三十年前に英國に移住した人なうである、一日氏が博覽會に來られた時、日本陳列館を案内して見て廻る内、臺灣館に來た處が、土民の製作にかゝる陳列品を見て氏は非常な興味を感じて居たのである、暫らくして予に向ひ「君がモジール土民の製作が澤山山脈につくであらう、吾人の先祖が亞細亞から來たといふ傳説は愈々確かなものである」といふた、氏はモジール土民の地理學會及人類學會の名譽會員である、成程後で其中には、支那風ソングリの物がある、又服装なども餘程支那風に近いものを見て居る地方人が居る、

ゴスターゲルム夫人

古昔後等の先祖と稱する漢西が、亞細亞より侵入して歐洲を蹂躪した後、モジールの國を建てたのは千餘年前の事であるといふて居る、然し此間に彼等の入種の上には非常なる變化を來たて居る、殊に十世紀の終りに基督教國となり、周圍の歐洲諸國との關係密接となつて以來は、次第に混血も行はれたに相違ない、其證據には、現代のモジール人を見ては紛ふ方なき歐洲人のタイプで、更に亞細亞人たる骨を發して居らぬのである、然し彼等の先祖が中央亞細亞から來たといふ有力なる證據は、土民のアイトとモジール語であるが、永い年代によつて主眼されて居る、して見れば彼等は永い年代の間に、入種の上には他と同化されても、彼等のアイトの上には他を同化する力を有して今日迄祖先傳來の風を存續して來たものであらうと思ふ。

A tokiói magyar iparművészeti kiállításról szóló cikkből egy japán folyóirathon, dr. Kurtz Gusztávnénak, a kiállítás rendezőjének arczképével és magyar tárgyak képeivel.

kor vezetete: «arra kérem önöket, kedves barátaim», — írta — «fogadják szívesen az én szerény ajándékaimat és ne érezzék magukat velem szemben lekötöztetve, mert a mit én tettem, az nem pusztán önk iránti meleg szimpátiából történt, hanem elsősorban hazafiságból, — azt óhajtván, hogy a derek, kedves japán nemzet minél jobban megismerjen bennünket, magyarokat. Ha ön kedves barátom, a küldött tárgyakat, — mielőtt azokat rendeltetési helyükre juttatná, — kiállítja, úgy én dúsán meg leszek jutalmazva fáradozásaimért. Ez az egy revanche, a mire én Önt kérem és a mit én Önöktől elfogadok.

Kanno Makoto a küldemény birtokában, bő adatokkal látta el a tokiói lapokat és a művészeti akadémiá Almanachjában a magyar iparművészetek terjedelmét cikket írt. Egyik japán újság következőképp kommentálta a kiállítását.

«A küldött tárgyakat a művészeti és egyéb iskolák belajstromozták, de előzőleg gondoskodtak arról is, hogy a nemes adományozó úrnő szándékához képest, minden érdeklődő egyen alkalmas módon megtekinthesse. Hogy ezen óhaj kellekét teljesítsék, a tárgyak a császár temetése után kedvező alkalomkor kiállítandók, hogy mindenki élvezhesse.»

S a finom lelkű japánok a kiállításon elismerő érdeklődéssel ismerkedtek meg hazánk fogalmával, a magyar nemzettel és népünk művészetével. Dr. Kurtzné azonban nemcsak művészetünk megismertetését tűzte ki célul. A küldött tárgyak közt van Magyarország falitéképe és több hazánkról szóló díszmunka is, — melyek közt, ismervén a japánok angol nyelvbeli jártasságát, a legtöbb angol nyelvű.

És a tokiói egyetemen a mi Tátránk sötétzöld tengersejében, s a Hortobágy csikós jelenetei eredetiségében gyönyörködnek, — a japán művészeti akadémiában a magyar nép festői öltözetét tanulmányozzák, — a női iparskola növendékei pedig a magyar varratosokból merítenek motívumokat — életükben először.

Makoldy József.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A vörös postakocsi. Krúdy Gyula új regényét szokatlan lelkesedéssel fogadta az egész sajtó, a hogy a legényesebb műveket szokás fogadni a méltán, mert ez a könyv a legszelebb regiszteri, hangulatban legjobban elmélyedő és legteljesebb munka abban a ritka bő termésben, a mely Krúdy keze alól kikerült. Talajdonképen tartalma, mint Krúdy minden művének, ennek is líra: az elmúlt idők, önmagára, átélt dolgaira való visszaemlékezés lírája. A mit látott, a mit csinált, a min keresztülment, az emberek, a kikkel a sors összehozta, — mind egyetlen hangulatban olvadnak fel lelkében, arányaik szinte fantasztikusan szélesednek ki, különös, ábrándszerű színeket nyernek, — nem valóságokról van itt szó, hanem arról a hangulatról, a melyet a valóság az író lelkében keltett, azokról a mozgó, szeszélyesen változó képekről, a melyeket az élet az író lelkének vészarára vetített. Egy tehetséges, friss fogékonyságú, az élet minden gazdagságára szomjózó fiatal ember — maga az író — a regény tulajdonképeni hőse; nem lép előtérbe, a sorok mögött marad és mégis mindig ott érezzük s az ő képe alakul ki legteljesebben és legpontosabb körvonallakkal szemünk előtt. Körülötte tarka képek változnak: a tíz-tizenöt év előtti Budapest életének képei s különösen azé a furcsa, kezdetleges, de friss, örökös nyugtalanságban pezsgő bohém-világé, mely Budapest akkor kezdett kialakulni. Az író meghatottan, szeretettel és ellágyulással beszél róla, mint valami rég múlt dologról, pedig itt van közvetlenül a hátunk mögött, fél lábbal még benne vagyunk, alakjait mind ismertük, nagy részük még ma is köztünk jár s folytatja azt, a mit tizenöt évvel ezelőtt kezdett. Csupa élő, ismert alak, kélükét az író nem is igyekszik jobban elreplezni, mint a mennyire a kötelező díszkrézió kívánja, de hiszen nem is ők a fontosak, hanem a mód, a hogy az író egykor elbámult vagy mulatott rajtuk és a hogy most elérzékenyvedve visszanevél rájuk és köztük önmagára. Teljesenben impresszionista könyvet alig olvastunk még: az író a lehető legközvetlenebbül, egész önkénytelennül, Gyógyító nélkül adja benyomásait, a hogy egykor fölvette őket, tekintet nélkül a realitásokra, úgy, a hogy a visszaemlékezés elérzékenyült óráiban lelkébe sorakoztak. A hangja is ilyen közvetlen, mintha valami magától zengő hangszert hallanánk, a mint elfogódva, néha életörömmel teli felharsanva, néha halkán, álomszerűen ellágyulva s néha lankadtan magába

esve szól, tudatos ezelő és melódiaira való törekvés nélkül, csak úgy önmagának. Az elbeszélés folyamából mind erősebben és tisztábban hangzik ki egy bús, lág, halkán csengő, a gondokká emlékeztető baritonhang: az író hangja, — a benyomások helyenként egészen olyan, mintha élőszóval való elbeszélést hallanánk. A köztelenség e benyomásának fölkeléséhez Krúdy nagyon jól ért, sikerének ez a fő szöke. Sok más eszköze is megvan erre, majdnem minden, a mi araváló, hogy igazán elsőrendű íróvá tegye, — kivéve egyet: a koncentrációdást. Ennek hiánya teszi ezt a regényt is egyenletlenné, pompás és megragadó passzusok minduntalan lankadt és kelletlen részletekkel váltakoznak, a szerint, a hogy az író az erősebb vagy a halványabb hangulat óráiban írta. Ez vonatkozik a regény kompozíciójára is, a mely a maga tervtelen közvetlenségével néha erősen támogatja az író mondanivalóját, néha azonban nagyon is meglazul és összezsugorodik. Minden hibájával azonban jelentékeny munka ez a könyv, a legteljesebben benne találjuk meg Krúdyt minden szelvonásával és minden gyöngöseségével együtt.

A Balaton a történelmi korban. Makay Béla-nak ily című munkája jelent meg a Balaton nagy monográfiája egyik részeként s most külön lenyomatban önállóan is. Makay eddig szépirodalmi munkáival tette nevet az irodalomban ismertté, színes táj és természetleírásokkal, novellistikus vadászleírásokkal, most mint tudományos író mutatkozik be, mint a Balaton múltjának gondos és beható kutatója s mint munkája élénken tanúsítja, ennek is igen jól beváltak. Nagy forrástanulmányok eredményeképpen állítja össze az archaeologiai adatokat a Balaton környekének történetéről a római korban, a népvándorlásban, majd a magyarok bejövetelét utáni időkben egész a XVI. századig. Nagyon sok oklevéltári anyagot halmoz fel, áttekinthetően és világosan csoportosítja és nyugodt, tárgyilagos hangon mondja el. A munka értékét a számos illusztráció is fokozza, melyek nagy része magának az íróknak a rajzai után készült.

A «Jó Pajtás», Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb, augusztus 17-iki számába Benedek Elek írt verset, Zsirkay János elbeszélést, Sebők Zsigmond folytatja Misi és Feri című pompás regényét, Zsoldos László elbeszélést ad, Bér Dezső mulatságos rajzot, Faragó Jenő az állatkerti majomkretrec előtt tartott felolvasást közli, Zsiga bácsi legújabb mulatott mókáját, Rákosi Viktor folytatja regényét. A rejtvények, szer-

kesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A «Jó Pajtás»-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, fél-évre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatvány-számot kívánatra küld a kiadóhivatal. (IV. ker., Egyetem-utca 4.)

UJ KÖNYVEK.

A vörös postakocsi. Irta Krúdy Gyula. Budapest, Singer és Wolfner. Ára 5 korona. A Balaton a történelmi korban. Irta Makay Béla. Külön lenyomat a «Balaton tudományos tanulmányozásának eredményei» cz. III. kötet I. részének IV. szakaszából. Budapest, Hornyánszky Viktor.

EGYVELEG.

*Egy «nagy» buddhista. Főtitestelenő Sri Sumangala, a keletindiai buddhisták egyik főpapja, a Vidgodaya nevű keleti Kollégium elnöke, több külföldi tudós társaság levelező és tiszteletbeli tagja a napokban a Nirvánába költözött, azaz meghalt. A gázos eset alkalmából egy indiai hírlap a következő jellemzést adja az elhunytól: «Főtitestelenő Sri Sumangala munkássága kiterjedt a tudomány minden ágára. Jártas volt a matematikában, algebraiban, trigonometriában, földrajzban, geológiában. Az orvosi tudományhoz jobban értett, mint sok gyakorló orvos, habár gyógyítással nem foglalkozott. A természet titkait senki nálánál jobban nem ismerte, a vitaközébe nem utólrhetetlen mester volt és mint predikátor, senki olyan szívrehatóan nem tudott szónokolni, mint ő. Már ifjú korában hírneves lett óriási tudása által és egész sereg irigye, sőt ellensége támadt, a kik tekintélyét lerontani igyekeztek. Sri Sumangala azonban sorban vitaközébe hívta ki ellenségeit és valamennyit fényesen legyőzött, úgy, hogy aztán kénytelenek voltak előle elbújni. Ilyen nagy tudós nem volt több a világon, talán nem is lesz soha többé». Ime, a Keleten is az égig magasatálnak azzal mindenkit, ha — meghalt.

*A drótnélküli táviróval tíz év előtt alig 40-50 kilométer távolságra lehetett telegrafálni. Ma olyan állomás van az angliai Cornwall-ban, a mely 5000 kilométer távolságig, tehát Amerikába is tud drót nélkül táviratozni.

1900 augusztus 9-én dr. Jessen Strassburgból, Párisban értekezést tartott a fogak ápolásának fontosságáról. Többek között kijelentette: «Fogaknak racionális ápolása a legjobb megakadályozója a betegségeknek és igen fontos, hogy ezt a tényt, amenny-

nyire lehetséges, tudomásunkra is adjuk. Egészséges fogak első feltétele annak, hogy a gyomrot jó állapotban tarthassuk, mert azáltal, hogy ételünket jól megemésztjük, egészségünkkel fenntarthatjuk, avagy helyreállíthatjuk». A fogak tisztítására és jókarban tartására a legjobb szer a Sarg-féle Kalodort ajánljuk, mely hála gyógyító tulajdonságának, a társadalom minden rétegében nélkülözhetetlen toillet-cikknek bizonyult.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a következő napokban: Tucsánki és kralovai Turcsánri Odón ügyvédi kamarai elnök, nyug. királyi ügyész, 70 éves korában Besztercebányán. — Bárcziházi Bárczy László nyug. közgazdatisi bíró, a Lipót-rend lovagja, 67 éves korában. — SCHNELLER ALAJOS királyi tanácsos, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár nyug. igazgatója Balatonfüreden. — ZABRÁK DÉNES, a soproni evangélikus egyházközségnek 28 évesen át volt lelkésze, 61 éves korában Abrahámhegyen. — PÉTERFFY SÁNDOR királyi tanácsos, nyug. pedagógiumi igazgató, az Eötvös-alap megalapítója Pándorfalun. — ÉROVITS FERENCZ ÁRNYÓ nyug. színész, 68 éves korában Budapestben. — Dr. MOCSENY MIKLÓS városi közgazdatisi tanácsos, 34 éves korában Ungváron. — MUNKÁCSI ANDOR gépészmérnök, 33 éves korában Budapestben.

Özv. JORDÁN KÁROLYNÉ szül. Planer Róza, 89 éves korában. — Felsőközömbi és nagyolasi özv. KURNYI MIHÁLYNÉ, szül. kis- és nagyjesszeni Jeszenszky Paulina, 78 éves korában Liptószentmiklóson. — Özv. csikvacsárcsi László Győzőné, szül. szentamrei Szalánty Karolina, 68 éves korában Déván. — Özv. WEISSBERGER EDÉNÉ, a jótékonyaságáról széles körökben ismert úrnő 71 éves korában Budapestben. — Récei BÉKEFFY BÉLANÉ, szül. buczinai Dawidowszky Klementina, 47 éves korában Győrött. — Csicseri OROSZ MIKLÓSNÉ, szül. boronkai Boronkay Gizella, 43 éves korában Dombrádon.

Szerkesztői üzenetek.

Világfájdalom. Néhány schopenhaueri gondolatot csaknem szöszszent lefordítani és versbe szedni, még mindig nem filozófiai költészet. A filozófiai költeményben filozófiának és költészetnek kell lenni egyszerre, együtt, holott ebben a versben tulajdonképen sem filozófia nincs, sem költészet.

Rébék néni. Izellen utánazék, az utánzatok reménye módja szerint: az eredetnek épen a hibáit túlozza.

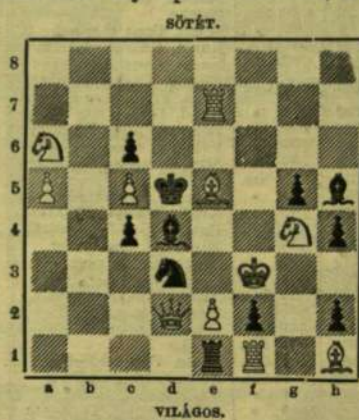
Szent László. Hat énekes époszt közölni nincs terünk, kivált ha az egész olyan halvány és eredetiség nélküli, mint a beküldött mutatóvány.

Nyári reggel. Az első stófia igér valamit, a többi négy azonban nem vált meg semmit.

A tanár úr bundája. Gogolnak van egy novellája «A köpenyeg», magyarban is nagyon ismeretes. Ebből van véve ennek a novellának nemcsak a tárgya, hanem a kompozíciója is.

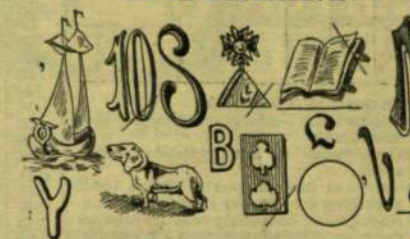
SAKKJÁTÉK.

2862. számú feladvány Spőner Andortól, Nagyloinnoc.

Világos indul és a második lépésre mottót ad.

KEPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 29-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Rendesen csak akkor tanulunk meg várnit, a mikor már nincs mit remélnünk.

Feloldó szerkesztő: Holtay Pál.

Szerkesztői iroda: Budapest, IV., Várnegye-u. 11. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Schweizer Selymet. Kérjének mintát a mi újdonságainkból fekete, fehér, vagy színesben: erősen, laposán, chlófé, ottoman, messalin stb. hosszalino 130-cm széles, méterje K. 1.30-tól kezdve, bírsóny ruháknak, és blúzoknak, pld., kabátoknak és köpenyeknek, valamint blúzok varratlan és ruhák valódi svájci hímzéssel batist, -gyapjú, és sejtömben. Mi csak a kerekedik szolid selymeszövet árulunk, közvetlenül magánvevőknek, pósta-költés, és vámentesen a hához. (Dupla levélbélyeg.) Schweizer és Társa, Luzern U 23 (Svájcz)

Steckenpferd lilliomtejszappan. BERGMANN & CO. gyártmánya TETSCHEN a. E. előkeletlen hátszó szappok elválasztására és nékül-özhetetlen szor arcz- és bőrápolásra, mit számtalan elismerőlevéllel bizonyíthatunk. Gyógytárakban, drogeriákban, illatszerek és fodrász üzletekben 80 filléért kapható. Szintúgy páratlan hatása női kezápolásra a Bergmann «Manera» lilliomkrémje, mely tubusokban 70 filléért mindenütt kapható.

MATTONI-FELE GIESSHUBLER. Iskolaköteles gyermekek. A hajbetegségek átvitelének vannak különösen kitéve. A fejbőrnek és a hajaknak a „Shampoo a fekete fejfel”, a haját korpamentessé, fényessé teszi és a ritka hajzatnak teltséget kölcsönöz. A vásárlásnál határozottan csak „Shampoo a fekete fejfel”, a mellékelt védjeggyel követeljünk és fogadjunk el és az eredeti-készítmény utánzatait erőlyesen utasítsuk vissza. Csomagonként 30 fillér. Mindenütt kapható! Azon esetben, ha az eredeti készítmény még sem volna rakítáron fordulunk a magyarországi vezérképviselőhöz Faiszt Ferenc urhoz VI. Mozsár-u. 12. aki készséggel tudatja a beszerzési forrást, vagy kívánatra 2.40 kor e. Gettes beküldése ellenében 8-csomagot szállított. Utánvételek kitételek 35 fillérenyi portófellettel eszközölhetek. Alleinig. Fabrik: Hans Schwarzkopf, G.m.b.H., Berlin N 37

Hatszor több hal meg a mesterségesen táplált gyermek táplálékából. Az elegendő és nem farszító táplálékot teszi lehetővé a Galegal. Jótékony hatással van a tej mennyiségére és minőségére. A tej gyarapodás 33-50%. A cse-csemők rendszeresen gyarapodnak szolyban és kintinben felülnek. Kellőmés bé, minden folyadékban könnyen oldódó. 1 tégely 20 napra elegendő. Ára 3K. Főletársat Fragner B. ügyész, Prag III. Neruda-u. sarok. Letartat Magyarors. részére Török József gyógyszerész Budapest, Király u. Abol nem kapható, a szállítási pótlást a pénz előzetes beutalása után történik. Egy tégely 3.20, 2 tégely 6.72, 3 tégely 9.72, 4 tégely 12.— korona börténve.

SALVATOR kiváló bőr- és lithium gyógyforrás. vese- és hólyagbajoknál, köszvényél, czukorbetegségnél, vörhenyél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatású. — Természetes vasmentes savanyúvíz. Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban. SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipőczy Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

Alapítva 1865. évben. Heckenast Gusztáv zongoratermei. Budapest, csakis Gizella-tér 2. szám. Telefon. lbach-zongorák egyedüli képviselők. IBACH-zongorát játszanak és ajánlanak: Backhaus, Dohnány, Pugnot, Alice Ripper, Sauer, Stefaníay stb.

PALMA. A hajbetegségek átvitelének vannak különösen kitéve. A fejbőrnek és a hajaknak a „Shampoo a fekete fejfel”, a haját korpamentessé, fényessé teszi és a ritka hajzatnak teltséget kölcsönöz. A vásárlásnál határozottan csak „Shampoo a fekete fejfel”, a mellékelt védjeggyel követeljünk és fogadjunk el és az eredeti-készítmény utánzatait erőlyesen utasítsuk vissza. Csomagonként 30 fillér. Mindenütt kapható! Azon esetben, ha az eredeti készítmény még sem volna rakítáron fordulunk a magyarországi vezérképviselőhöz Faiszt Ferenc urhoz VI. Mozsár-u. 12. aki készséggel tudatja a beszerzési forrást, vagy kívánatra 2.40 kor e. Gettes beküldése ellenében 8-csomagot szállított. Utánvételek kitételek 35 fillérenyi portófellettel eszközölhetek. Alleinig. Fabrik: Hans Schwarzkopf, G.m.b.H., Berlin N 37

MINDENKINEK 1 pár férfi- vagy női chvr. magas fűzős bőrczipő csak — K 5-50. Az első bécsi keresztény cipőipkvitelé áruház, hogy ezéget mindenütt megismeresse elhatározta, hogy 30,000 pár chvr. magas fűzős bőrczipőt modern fazonban, jó bőrtáppal, mellékelt ábra szerint 1 pár férfi vagy női chvr. magas fűzős bőrczipő munká-díja ellenében vagyis csak 5-50 K-ért eladni. A 1. rendelők a cipővel fölülé-nél meg leszek elégedve és megvagyok arról győződve, hogy mindenki álszódo vevő marad és hogy ismerősei köreiben ezéget ajánlani fogja. Rendelésükü elegendő a szám megadása, vagy mérték cm.-ekben. Széküldés utánvétel az Első keresztény cipőipkvitelé ház által. FRANZ HUMANN, Wien, II. Bezirk, Törvényszékhely bejegyzett cég.

Serravallo kina bora vassal. Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabban tisztán Erőtitőszerek gyengédek, vérszegények és lábnádorok számára. Erőgyógyesztő, idegerősítő és vérjavító szer. Kitűnő íz. 7000-nél több orvosi vélemény. I. Serravallo, cs. és kir. udv. száll. Trieste-Barcola. Választható a gyógyszerárakban feltételes fivegben kor. 2.50, literes üvegekben kor. 4.80.

Az új Berson. GUMMISARKOT az egész világ ismeri és észézi! Cipészétől határozottan csak a valódi új Berson-gummisarkot kérje arany dobozban s minden más gyártmányt, mely csak utánzat, utasítson vissza. Bersonművek, Budapest. VII.

Kocsiarucsarnok Budapest, IX., Köztelek-utca 4. A monarchia legnagyobb kocsiaraktára. Árjegyzék ingyen.

Kötörök, sajtolók. homok- és kavicsmosógépek, betonür-tömb- és falazótáglagyártó-gépek, tető-cserépgyártó-gépek, formák: lépcsőfo-kok, csövek, oszlopok stb. gyártására. — Asbestpalagárák gépies berendezései L.C.M. ásványfestékek. Dr. Gaspary & Co. gépgyára Markranstätt, Leipzig mellett. Kérjünk gyárunkat meglátogatni. 228. sz. árjegyzék ingyen.

Lohr Mária (Kronfus) Gyár és Főszáll: VIII., Baross-u. 85. A főváros első és legregébb csipkésztítő, vegytisztító és kelmefestő gyári intézete. Főszáll: II., Fő-utca 27. IV., Eszék-út 6. V., Kocsakétt-utca 14. V., Harnacád-u. 4. VI., Teréz-kört 39. VI., Andrássy-út 16. VIII., József-kört 9.

Női FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA POZSONYBAN. Erretekü vizsgálát. Állásújelöltés. Internátus. Erretekü kívánatra küld az igazgatóság.

Ridikül finom bőraru. gyári PAPEK JÓZSEF cs. és kir. udv. szállító bőraru-gyártónál, Bpest, Bákócs-út 11.

Aranyérem, Wien 1912. IDEGNYÖNGE FÉRFIÁK. elgyöngült erejüknek vissztérését elősegítik az EVATON-TABLETTÁK. által. Kérje az orvosi véleménygyűjteményt. Minta K 4.20, 1/2 karton K 10., egész karton K 18. utánvétel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében: St. Markus-Apotheke, Wien, Hauptstrasse 130. Főlelérk: Hunia-gyógyász-tár Budapest, VII. ker., Erzsébet-kört 56. sz. — Dr. Fleischl Emil gyógyszer-tára, Győr. — Kapható minden gyógyszerárban.

Aranyérem, Wien 1912. IDEGNYÖNGE FÉRFIÁK. elgyöngült erejüknek vissztérését elősegítik az EVATON-TABLETTÁK. által. Kérje az orvosi véleménygyűjteményt. Minta K 4.20, 1/2 karton K 10., egész karton K 18. utánvétel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében: St. Markus-Apotheke, Wien, Hauptstrasse 130. Főlelérk: Hunia-gyógyász-tár Budapest, VII. ker., Erzsébet-kört 56. sz. — Dr. Fleischl Emil gyógyszer-tára, Győr. — Kapható minden gyógyszerárban.

A Magyar Királyi Államvasutak nyári menetrendje.

A vonatok indulása Budapest keleti p.-u.-ról.
Érvényes 1913 május hó 1-től.

Délrelejt			Délután		
vonal-szám	óra	hová	vonal-szám	óra	hová
1110	5:20	Szv. Balatonfüred, Tapolca	612	12:20	Szv. Arad, Tóvis, Msziget
310	5:20	Szv. Hatvan	914	12:20	Szv. Újvidék, Sarajevo
302	6:30	Szv. Ruttká, Berlin	314	12:30	Szv. Hatvan
22	6:30	Szv. Bicske	10	12:30	Szv. Szombathely, Wien
8	6:40	Szv. Wien, Graz, Sopron	1008	12:45	Szv. Fiume, Róma, Eszék
1502	6:40	Szv. Kassa, Csorba, Bártfa	240	1:00	Szv. Bicske
1512	6:50	Szv. Fiume, Torino, Róma	1504	1:20	Szv. Kassa, Poprád-Felka
1002	7:00	Szv. Pécs, Vinkovce	316	1:25	Szv. Gödöllő
602	7:00	Szv. Arad, Brassó	404	2:00	Szv. Fehring, Graz
906	7:10	Szv. Belgrad, Sofia, Sarajevo	404	2:00	Szv. Sátoraljához, Lemberg, Kassa
1302	7:20	Szv. Fehring, Graz, Triest	4	2:05	Szv. Wien, Paris
402	7:25	Szv. Stry, Przemysl, Lemberg	604	2:10	Szv. Arad, Bukarest
312	7:30	Szv. Belgrad, Sofia, Vinkovce	916	2:15	Szv. Kiskőrös
908	7:45	Szv. Arad, Brassó, Bukarest	1004	2:20	Szv. Ruttká, Berlin
608	7:50	Szv. Balatonfüred, Tapolca	318	2:25	Szv. Hatvan
1102	8:00	Szv. Munkács, Lawocze	320	2:30	Szv. Pécel
406	8:10	Szv. Kolozsvár, Brassó	26	2:30	Szv. Bicske
512	8:20	Szv. Eszék, Bród	518	2:40	Szv. Szolnok
1906	8:25	Szv. Ruttká, Berlin	1202	2:45	Szv. Szabadka, Sarajevo
306	8:30	Szv. Msziget, Stanislaw	1902	2:55	Szv. Tapolca, Eszék
1706	8:35	Szv. Wien, Sopron	904	3:00	Szv. Belgrad, Konstantinápoly
2	9:10	Szv. Bicske	520	3:25	Szv. Nagykáta
22	9:30	Szv. Kassa, Poprád-Felka	1016	3:30	Szv. Komárom
1508	9:35	Szv. Kunszentmiklós-Tass	18	3:35	Szv. Gödöllő
918	10:00	Szv. Kassa, Csorba, Bártfa	322	3:45	Szv. Arad, Bukarest, Msziget
516	10:05	Szv. Nagykáta	606	5:00	Szv. Lawocze, Lemberg
1112	10:45	Szv. Balatonfüred, Tapolca	410	5:10	Szv. Szombathely, Wien
24	11:25	Szv. Bicske	6	5:15	Szv. Gödöllő
314	12:00	Szv. Gödöllő	324	5:20	Szv. Nagykáta, Szolnok

1) Junius 1-től közlekedik.
2) Junius 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
3) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.
4) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
5) Nagykáta felől Szolnoki csok szombaton és ünnep előtti köznapokon közlekedik.
6) Csak szombaton és ünnep előtti köznapokon közlekedik.

A vonatok indulása Budapest-Józsefvárosról.
Délután.
330 7:00 Svz. Gödöllő

A vonatok érkezése Budapest keleti p.-u.-ra.
Érvényes 1913 május hó 1-től.

Délrelejt			Délután		
vonal-szám	óra	honnan	vonal-szám	óra	honnan
339	5:20	Szv. Berlin, Ruttká	323	12:10	Szv. Gödöllő
645	5:25	Szv. Debreczen, Nagyvárad	611	12:30	Szv. Bukarest, Arad
300	5:35	Szv. Hatvan	301	12:50	Szv. Berlin, Ruttká
1905	5:45	Szv. Eszék, Tapolca	903	1:00	Szv. Konstantinápoly, Belgrád
609	5:55	Szv. Brassó, Arad	401	1:05	Szv. Lemberg, Kassa
909	5:55	Szv. Sóna, Bród, Belgrad	7	1:10	Szv. Wien, Sopron
601	5:55	Szv. Torbágy	601	1:25	Szv. Bukarest, Arad
313	6:00	Szv. Pécel	1201	1:30	Szv. Sarajevo, Bród, Szabadka
17	6:05	Szv. Komárom	1	1:40	Szv. London, Paris, Wien
1707	6:15	Szv. Stanislaw, Msziget	1901	1:45	Szv. Eszék, Pécs
11	6:25	Szv. Wien	325	2:10	Szv. Hatvan
1505	6:30	Szv. Lemberg, Poprád-Felka, Kassa	1501	2:20	Szv. Poprád-Felka, Kassa
407	6:50	Szv. Lemberg, Stry, Kassa	1301	2:25	Szv. Graz, Fehring
1007	7:00	Szv. Ruttká, Zágráb	232	2:30	Szv. Bicske
1003	7:00	Szv. Hatvan	521	3:10	Szv. Nagykáta
315	7:05	Szv. Gödöllő	1111	4:00	Szv. Tapolca, Balatonfüred
513	7:25	Szv. Brassó, Kolozsvár	327	4:30	Szv. Pécel
917	7:30	Szv. Kunszentmiklós-Tass	329	5:00	Szv. Gödöllő
317	7:30	Szv. Gödöllő	511	5:20	Szv. Szolnok
319	7:40	Szv. Hatvan	511	5:20	Szv. Bukarest, Debreczen
21	7:45	Szv. Bicske	15	5:20	Szv. Bruck-Királyhida
1309	8:00	Szv. Graz, Fehring	1507	6:25	Szv. Poprád-Felka, Kassa
911	8:10	Szv. Sarajevo, Belgrad	3	6:35	Szv. Wien, Graz
1513	8:15	Szv. Bártfa, Csorba, Kassa	1705	7:50	Szv. Stanislaw, Msziget
1015	8:20	Szv. Gödöllő	907	7:55	Szv. Sofia, Belgrad
519	8:35	Szv. Bukarest, Kolozsvár	607	7:55	Szv. Bukarest, Arad
321	8:45	Szv. Hatvan	421	7:55	Szv. Szerencs
13	9:20	Szv. Győr	305	7:55	Szv. Berlin, Ruttká
307	9:25	Szv. Berlin, Ruttká	25	7:55	Szv. Bicske
1005	9:35	Szv. Fiume, Tapolca	1109	8:05	Szv. Tapolca, Balatonfüred
913	9:35	Szv. Szabadka	523	8:10	Szv. Nagykáta
5	10:05	Szv. Bruck-Királyhida, Kunszentmiklós-Tass	1009	8:15	Szv. Fiume, Bród
409	10:20	Szv. Miskolc	405	8:20	Szv. Lawocze, Msziget
23	10:45	Szv. Bicske	329	8:25	Szv. Gödöllő
605	11:30	Szv. Hatvan	9	8:25	Szv. Wien, Graz
			1511	8:25	Szv. Csorba, Kassa
			27	8:25	Szv. Bicske
			331	9:10	Szv. Pécel
			1907	9:10	Szv. Vinkovce, Eszék, Pécs
			603	9:25	Szv. Brassó, Arad
			29	9:35	Szv. Triest, Torbágy
			303	9:35	Szv. Berlin, Ruttká
			1001	9:35	Szv. Róma, Fiume, Pécs
			915	9:35	Szv. Kiskőrös
			403	9:35	Szv. Lemberg, Przemysl
			905	10:00	Szv. Sopron, Belgrad
			1303	10:10	Szv. Graz, Triest
			333	10:15	Szv. Gödöllő
			1503	10:15	Szv. Segesvár, Kolozsvár
			1503	10:15	Szv. Bártfa, Csorba, Kassa
			1101	11:00	Szv. Tapolca, Balatonfüred
			25	11:10	Szv. Bicske
			339	11:15	Szv. Hatvan

1) Minden vasárnap és kettős ünnep második napján közlekedik.
2) Junius 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
3) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.
4) Torbágytól Budapest-Kelenföldig csak vasár- és ünnepnap előtti köznapokon közlekedik.
5) Junius 1-től közlekedik.
6) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
7) Csak hétfőn és ünnep utáni köznapokon közlekedik.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra.
Délrelejt.
515¹⁾ 5:20 Svz. Szolnok
517 5:25 Svz. Nagykáta
311 5:50 Svz. Gödöllő
917 6:17 Svz. Kunszentmiklós-Tass

A vonatok indulása Budapest nyugoti p.-u.-ról.
Érvényes 1913 május hó 1-től.

Délrelejt			Délután		
vonal-szám	óra	hová	vonal-szám	óra	hová
154	5:00	Szv. Vác	164	12:00	Szv. Rákospalota-Újpest
152	5:15	Szv. Rákospalota-Újpest	174	12:15	Szv. Szeged
122	5:25	Szv. Ersekújvár	1404	12:20	Szv. Zsolna, Berlin
718	5:30	Szv. Szeged, Szolnok	138	12:30	Szv. Nagymaros
4102	6:00	Szv. Esztergom	4106	12:30	Szv. Esztergom
6502	6:30	Szv. Lajosmizse, Kecskemét	166	1:00	Szv. Rákospalota-Újpest
156	6:35	Szv. Rákospalota-Újpest	4109	1:00	Szv. Pilschaba
6	6:50	Szv. Wien, Paris, Ostende	4108	1:30	Szv. Dunakeszi-Alag
510	7:00	Szv. Segesvár, Stanislaw	106	2:00	Szv. Wien, Paris
1402	7:05	Szv. Zsolna, Berlin	126	2:10	Szv. Párkány-Nána
104	7:05	Szv. Nagyszombat, Wien	21	2:15	Szv. Rákospalota-Újpest
158	8:00	Szv. Dunakeszi-Alag	4110	2:20	Szv. Esztergom
708	8:20	Szv. Orsova, Buziás	506	2:25	Szv. Szatmár-Német, Brassó
712	8:40	Szv. Buziás, Karánsebes	108	2:30	Szv. Wien
134	8:45	Szv. Nagymaros	120	2:35	Szv. Galánta
4104	8:45	Szv. Esztergom	704	2:40	Szv. Bukarest, Bázias
114	9:15	Szv. Wien, Berlin	6710	2:45	Szv. Czegled, Szolnok
180	9:45	Szv. Rákospalota-Újpest	6506	3:00	Szv. Lajosmizse, Kecskemét
162	11:00	Szv. Rákospalota-Újpest	172	3:10	Szv. Rákospalota-Újpest
6504	11:10	Szv. Lajosmizse, Kecskemét	140	3:35	Szv. Szob
139 ¹⁾	11:35	Szv. Nagymaros	174	4:10	Szv. Rákospalota-Újpest
739 ¹⁾	11:55	Szv. Czegled	716	4:30	Szv. Szeged
116	12:00	Szv. Wien	110	5:15	Szv. Wien

1) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től közlekedik.
2) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.
3) Vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik.
4) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
5) Minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnapon közlekedik.
6) Minden hétfőn, szerdán és szombaton közlekedik.

A vonatok indulása Buda-Császárfürdőről.
4002 5:20 Svz. Esztergom
4004 5:30 Svz. Esztergom
4006 12:15 Svz. Esztergom
4008 12:30 Svz. Esztergom
4010 12:45 Svz. Esztergom
4012 1:00 Svz. Esztergom
4014 1:15 Svz. Esztergom

A vonatok érkezése Budapest nyugoti p.-u.-ra.
Érvényes 1913 május hó 1-től.

Délrelejt			Délután		
vonal-szám	óra	honnan	vonal-szám	óra	honnan
349	3:15	Szv. Rákospalota-Újpest	165	12:50	Szv. Rákospalota-Újpest
154	5:25	Szv. Dunakeszi-Alag	137	1:30	Szv. Nagymaros
721	5:45	Szv. Czegled	703	1:35	Szv. Bukarest, Bázias
534	5:55	Szv. Vecsés	167	1:40	Szv. Rákospalota-Újpest
725	5:55	Szv. Monor	506	1:40	Szv. Szatmár-Német
4103	5:55	Szv. Esztergom	506	1:40	Szv. Szatmár-Német
133	5:55	Szv. Nagymaros	103	2:00	Szv. Paris, Wien
6701	6:00	Szv. Szolnok, Czegled	4111	2:00	Szv. Esztergom
901 ¹⁾	6:10	Szv. Konstantinápoly, Belgrad	189	2:40	Szv. Dunakeszi-Alag
701 ¹⁾	6:10	Szv. Konstantinápoly, Belgrad	171	3:00	Szv. Rákospalota-Újpest
153	6:25	Szv. Rákospalota-Újpest	6503	3:40	Szv. Kecskemét, Lajosmizse
6507	6:30	Szv. Lajosmizse	173	3:50	Szv. Rákospalota-Újpest
135	6:30	Szv. Nagymaros	713	4:00	Szv. Nagymaros
1407	6:40	Szv. Berlin, Zsolna	4113	5:05	Szv. Esztergom
503	6:50	Szv. Maros-Vásárhely	175	5:15	Szv. Rákospalota-Újpest
4105	7:10	Szv. Esztergom	115	6:15	Szv. Wien, Berlin
709	7:20	Szv. Bukarest, Bázias	1403	6:20	Szv. Wien, Zsolna
1407	7:30	Szv. Rákospalota-Újpest	177	6:25	Szv. Rákospalota-Újpest
125	7:35	Szv. Párkány-Nána	707	6:25	Szv. Orsova, Bázias
727	7:30	Szv. Czegled	105	6:30	Szv. Wien
501	7:35	Szv. Bukarest, Kolozsvár, Máramarosziget	107	7:10	Szv. Wien
157	7:40	Szv. Vác	718	7:25	Szv. Bázias, Temesvár
6501	7:50	Szv. Kecskemét, Lajosmizse	179	8:00	Szv. Rákospalota-Újpest
127	7:55	Szv. Párkány-Nána	731	8:05	Szv. Vecsés
113	8:10	Szv. Paris, Wien	141 ¹⁾	8:10	Szv. Nagymaros
4107	8:15	Szv. Esztergom	4119	8:15	Szv. Pilschaba
719	8:40	Szv. Kiskunfélegyháza	143	8:20	Szv. Nagymaros
129	8:45	Szv. Párkány-Nána	131	8:25	Szv. Párkány-Nána
159	9:10	Szv. Dunakeszi-Alag	109	9:20	Szv. Wien
706	9:25	Szv. Szeged	729 ¹⁾	9:25	Szv. Czegled
1401	9:40	Szv. Berlin, Zsolna, Pozsony	4119	9:25	Szv. Pilschaba
4109	9:50	Szv. Esztergom	6505	9:30	Szv. Kecskemét, Lajosmizse
161	10:30	Szv. Rákospalota-Újpest	181	9:35	Szv. Dunakeszi-Alag
715	10:45	Szv. Szeged	509	9:50	Szv. Segesvár, Stanislaw
119	11:25	Szv. Galánta	1405	9:55	Szv. Berlin, Zsolna
163	12:00	Szv. Rákospalota-Újpest	4115	10:00	Szv. Esztergom

1) Erkezik minden kedden, szerdán, pénteken és vasárnapon.
2) Erkezik minden hétfőn, csütörtökön és szombaton.
3) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től közlekedik.
4) Vasár- és ünnepnapokon közlekedik.
5) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe.
4001 5:20 Svz. Esztergom
4003 5:30 Svz. Esztergom
4007 12:15 Svz

A dobhártya vibrációs masszázsa nagyothallás, fülzugás és fülfájás

minden neme ellen, neves tudósok kutatásai alapján szakkörökben már régóta kitért a határozott gyógy-
módnak van elismerve. Kézrel természetesen lehet-
etlen a dobhártyához masszázst által eredményesen
hozzáférni, ennél fogva a technika és a mechanika
műszereire vagyunk utalva. A fül belsejének masszí-
rozására alkalmas egyszerű, tehát nem túlságosan
költséges, szolid, célszerű vibrátor feltalálásának
problémája megoldást nyert, még pedig a duderstadti
Loest Emil czég «Audito» nevű műszerével. Ezzel
mindkét fül egyszerre, vagy esetleg csak egyik fül
is kezelhető, egyszerű fogás által a kívánt legkisebb
vibrációs erősségre beállítható, de erősebb beállítá-
snál ismét erősebben hat. Mellékzülékkel, vagy
uplaműszerek különböző használati czélokra nem
szükségesek.

vedniök, mert a fülkezelés modern, tudományos ha-
ladásáról sejtelmök sincsen. Kötelessége tehát min-
denkinek, a legujabb vívmányokkal és halhatos ke-
zelési módszerekkel megismerkedni, melyek lehetővé
teszik a bajjal, idült esetekben is megküzdeni. A pa-
ciensek számos elismerő levele tanuskodik a bá-
mulatra méltó eredményről, mely ezen készülék
kezelése által érteket el és a tekintélyek ajánlása
mellett figyelemre méltó biztosítékot nyújt az «Audito»
kiváló működéséről.

A törv. bej. czég Emil Loest, Szpezial-Institut,
Duderstadt 14. Harz (Németország), nagyothallók-
nak kívánatra utbaigazitásokkal és kezelési utasítá-
sokkal ellátott kimerítő könyvecskéket küld. Önnek
csak az «Audito»-ra (német szab.) vonatkozó köny-
vecskét kell kérnie s azt azonnal teljesen költsé-
gmentesen megkapja.

Tátra-Gánóczy gyógyfürdő

Szívajok. Rheu-
matizmus. Köz-
vény. Vesebajok.
Női bajok. Neu-
rastéria Gyomor-
bántalmak Angol-
kör eseteiben.

természetes szénsavdús for-
rásával kitűnő gyógyhatású.

Méltányos árak. Penzió. Olcsó, száraz szobák. Kitűnő
női ellátás. Figyelmes kiszolgálás. Posta, távirat,
telefon, állandó esendőrör. Vasúti állomás. Gyors-
vonatok feltételes megállóhelye június 15-iktől.

Állandó fürdőorvos Budapestről.

Prospektust és minden egyéb felvilágosítást díj-
talanul azonnal küld.

Fürdőgondnokság, Gánóczyfürdő.

Iglófürdő gyógyfürdő

(Szepesmegye)

vasúti állomás; Igló. (Automobiljárt.) Gyönyörű
fekvésű, fenyvesekkel körülvéve, teljesen védett
fekvésű hely. Elsőrendű viz-
gyógyintézet az összes fizikai
gyógyító eljárásokra. Inha-
latorium, szénsavas fürdők,
fekvésesarnok, hiszálókura stb.
Szórakozásokról gondoskodik.

Kitűnő konyha.
Állandó fürdőorvos.
Árak mérsékelték.

Tájékoztató leírást (pro-
spektust) kívánatra küld
Iglófürdő gondnoksága.

TOBELRAD

GYÓGYFÜRDŐ-SZANATORIUM Graz mellett

Radionos gyógyfürdők, víz- és fürdők. — Diéta gyógy-
kezelések, víz- és szénhidrát-kezelés. — Nap- és légfürdők.
«Lahman kurák» és az összes természetes gyógyfűvek. — Gyom-
or- és bélbeteg, reumások, köszvényesek, légzőszervi betegségek,
idegbetegségek állandó gyógyhelye. — Egyéni gyógykezelés
és KURT LAUBERTY kiváló szakorvos vezetésével. — Mérsé-
kelt árak, külön felajánlások néki. — Magyar orvos, ma-
gyar levelezés és prospektus. Sürgöny- és levélcím: Tobelrad
bei Graz. Megnyitott ápr. 15-én. Előidényben külön kedvezmény.

BADEN

Kiváló gyógyerejű kénforrások eszt,
kőszén, ichia, izomdények, bénu-
lás, neuralgia, görvvelkór, bőrbajok, fém-
mérgezés ellen. «Herzoghof» városi
fürdőszállója. Elsőrangú ház. Inter-
urban-telefon. Melegvíz, fényjelző min-
den szobában. Továbbá elsőrangú
szállók, penziók, vendéglők, ét-
teremek. Fürdőidény egész éven át.
Prospektust kívánatra ingyen küldjük.
Felvilágosítás és prospektus Bloekner
Károlyi Mihalynál, Károlyi Mihalynál, Károlyi Mihalynál, Károlyi Mihalynál.

Wien mellett.

Nagyfokú radioaktivitás. J. hirdetőiroda úján is. Budapest
-ben 31,567 fűrdővendég. IV. kerület. Semmelweis-utca 4. szám.

PARÁD GYÓGY- FÜRDŐ

Évad május 15-től szept. végéig.

Károlyi Mihalynál gróf tulajdona. Hevesmegyében, vastimező fürdők-
kel és hidegvízgyógyintézettel, gyógyos kén-savanyvíz, természetes
arzen és vastartalmú vizek. Kiváló jó hatása ideg-, vér-, gyom-
or- és méhbeteg, gyengeségnél ismeretes. Tiszta, enyhe
hegyi levegő, sport, kirándulások. Modern kényelemmel berendezett
szállókban 173 szoba áll a vendégek befogadására. Kitűnő ételmezés
mérsékelt árak mellett. A főútvonal június hó 21-től augusztus 31-ig tart.
Fürdőkabinok és folyosók gőzfűtéssel vannak ellátva.
Az egész fürdőtelep és a lakások villanyvilágítással vannak ellátva.
Kényelmes automobil-közlekedés. — Prospektussal és bármilyen
felvilágosítással készségesen szolgál a fürdőigazgatóság.
Elő- és utóidényben a lakások 50%-kal olcsóbbak az állandó vendékeknek.

SZOBRÁNCZ GYÓGYFÜRDŐ Ungváron

Glanboros, hideg, kén, só viz. Gyomor- és máj-
betegség magyar Karisbadja.

Fürdőidény: május 15-től szeptember 15-ig. Előidény: május
15-től június 1-ig. Utóidény: szeptember 1-től szeptember 15-ig.
30% arányú kedvezmény a lakásoknál.

Ez a maga nemében páratlan gyógyvíz, mint ivógyógyimó biztos
segélyt nyújt gyomor- és bélbajoknál s alhasi pangásoknál, makacs
székrekedéseknél enyhén, oldólag hat, májbetegségeknél, epehomok és epe-
kövekre oldólag hat. Vértórtólásoknál, szélűdés, hidegek, gutaütési
rohamoknál vérelvonás, felszívólag hat, esztos és köszvényes bántal-
máknál a kör okozta erjedési termékekre, érelkötésekre az izület-
ben, azok oldására és kiküszöbölésére hat. Kővérség, szívbetegsége-
kkel ellen, cukorbetegségekkel, vesebajoknál egy a cukor-, mint
a fehérjékiválat gyorsan és kedvezően befolyásolja.

Mint fürdő különféle izadmányokat, daganatokat, izületi és esztos-
bántalmakat, csontszét kedvezően oszlatja, törvelkóros daganatok,
fekélyek ellen, méh és méh közötti izadmányok, hashártya izad-
mányok felszívódását elősegíti, a legkülönbözőbb makacs idült bő-
betegségek ellen bámulatos gyorsan hat.

Vasúti állomás: az Alföldi és Pest felől jövőknek Ungvár,
a felirdek és illetve Kassa felől jövőknek Nagy-Mihály, honnan ké-
nyelmes bérkocsikon 1 és 1/2 óra alatt elérhető.

A víz otthon is sikerrel használható. Ár: egy nagy láda 40 üve-
gel 20 kor., kis láda 20 üveggel 11 kor. A víz a vasúton szállítási
kedvezményben részesül.

Megrendelések és tudakozások: «Szobráncz gyógyfürdő»
igazgatóságának Szobráncz gyógyfürdő címűen: Posta-
és távirat-állomás helyben. A fürdő igazgatósága: Dr. Ruzsany
Gábor Lajos. A fürdő igazgatósága.

BADEN

Előkelő családi otthon, legszebb fekvés,
a főhercegi villák közelében,
előkelő konyha. — Kert. — Villamos,
vasúti megállóhely. — Helyközi telefon
240. — Egész éven át nyitva. — Tulaj-
donos: Kury Mary von Beyerbach.
Prospektust küldi Bloekner J. hirdetője,
Budapest, IV., Semmelweis-utca 4. sz.

WIEN MELLETT.

PENSION MELANIE

1912-ben megnyugvóbbítva

ELŐPATAK GYÓGYFÜRDŐ.

Nagy mennyiségű rádiumot tartalmazó víz.
Természetes szénsavas (neuhalmi) fürdő.
Kiválóan jó eredményt használható a gyomor, vese,
hólyag és a méh hurutos bántalmainál, máj-
és lépbetegségeknél, köszvény és csúszás, altesti
pangásoknál, valamint bármely az idegesség
alapján fejlődő betegségekben. A nagyvíri előpa-
tali gyógyvíz orvosi javaslat szerinti ivása, fürdőkeze-
lése a megelőző és itt feltalálható kiegészítő gyógykezeléssel (meleg
és hidegfürdők, vizgyógyintézet, kezelet, masszázs, svédorna,
diétikus étrend) rendkívül kedvező eredményt mu-
tat fel. Fürdőidény: május 15-től szeptember 15-ig.
Vasúti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó
olcsó kocsiközlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és változatos.
Az elő- és utóidényben (május 15-től június 15-ig és aug. 20-tól
szept. 15-ig) a gyógy- és zeneidőnek fele fizetendő, lakások
50%-al és ellátás is sokkal olcsóbb. Az előpataki ásvány-
víz, mely a szénsavdús, égvényes vasas vízek között első he-
lyet foglal el, mint gyógykezelés, hánál is használható és
újító, kellemes ital tisztán vagy borral keverve, nagy
kedveltségnek örvend. Itthon és a külföldön érkezőknek egy millió
paiseknél több kerül forgalomba. Székhelyi hely Előpatak, de
kapható a legközelebbi városban és nagyobb kereskedésben. Pros-
pektust kívánatra ingyen küld az igazgatóság.

Tátra-Virág völgy

a Tátra lábánál, szőlőtől és portól védett klimatikus gyógy-
és nyaralóhely, vizgyógyintézettel Poprád város köz-
vetlen közelében. Innen a Dobsonai Jégbarlang legközelebb
elérhető az Omnibus közlekedés minden vonat-
hoz. Javalva: Basedow-, neurasthenia, véréngesség,
szipkór, idegesség, gyomor- és bélbajok stb. betegségeknek
fürdőorvos Dr. Payer Ervin szelész-műtő Budapestről.

Allami hivatalnokok az elő- és utóidényben
szobárából 50% kedvezményt élveznek.
Étkezés naponta a penzióban: reggel 2, délelőtt 4 és
este 2 fogás 5 korona. — Kívánatra prospektust küld
Tátra-Virág völgy gondnoksága.

VARASD-TÖPLITZ

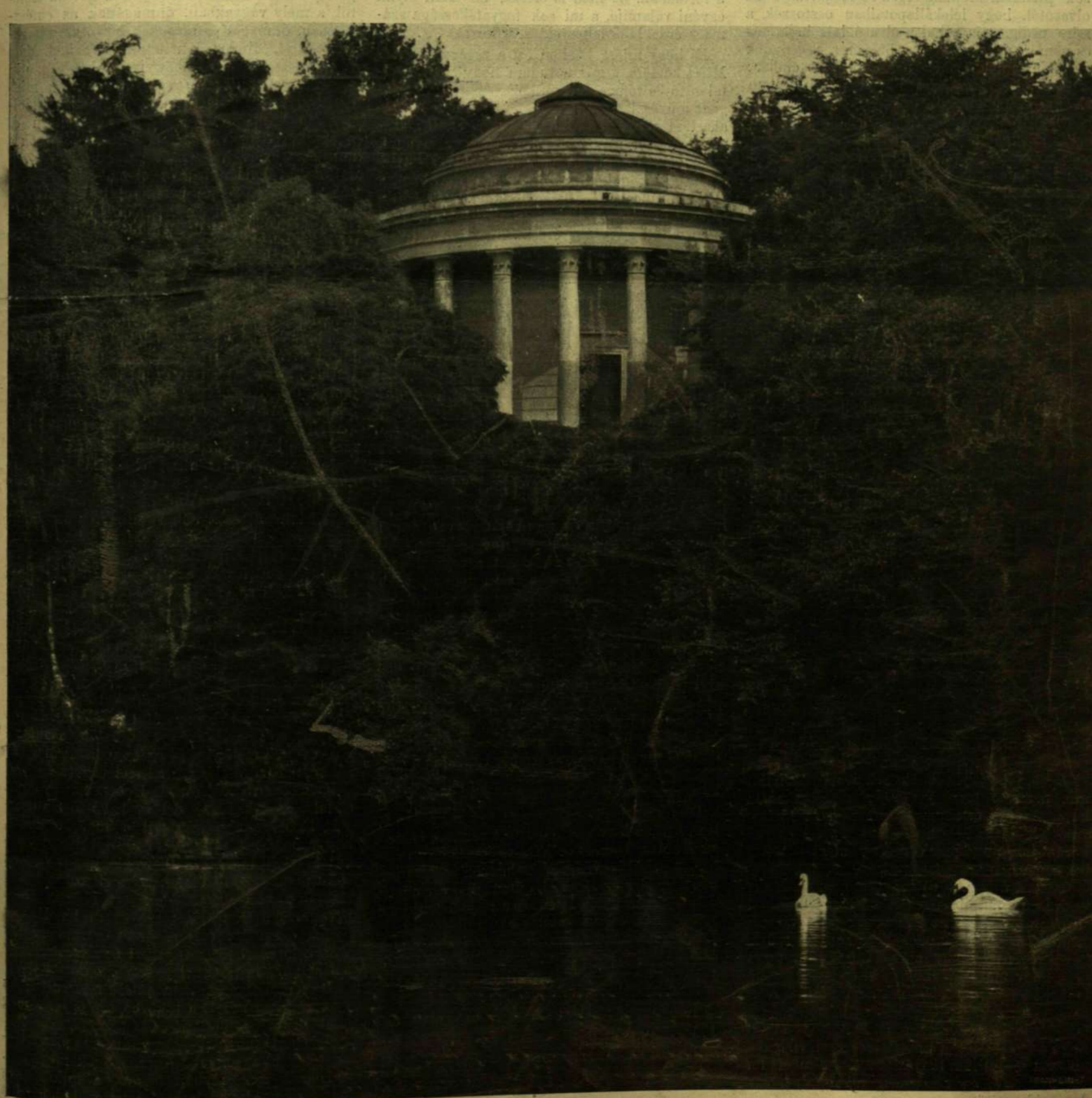
kénés gyógyforrás
(Horvát-ország).

Vasut, posta-, telefon- és távirat-
állomás. Új gyógyszállója vil-
lanyvilágítással, hírneves radio-
actív tartalmú kénés hőforrás
+ 38 C°. — Ajánlva: köszvény,
csusz és ischia stb.-nél. Ivóku-
rák makacs torók-, gége-, mell-,
máj-, gyomor- és bélbántalmak-
nál. — Elektromos masszázs. —
Íszap-szénsavas és napfürdők. —
Egész éven át nyitva. — Modern
kényelem. — Új szállodák. —
Mesés környék. — Katonazene. —
Prospektust ingyen és bérmentve.
FÜRDŐORVOS: DR. LOCHERT I.

34. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.)
SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.
BUDAPEST, AUGUSZTUS 24.

Szerkesztési iroda: IV. Vármeze-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.
Egyes szám
ára 40 fillér.
Előfizetési
feltételek: Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.
A «Világkrónika»-val
negyedévenként 1 koronával
több.
Külföldi előfizetésekre a postailag meg-
határozott viteldíj is csatolandó.

A GLORIETTE ESTERHÁZY HERCEG KISMARTONI PARKJÁBAN. — Balogh Rudolf felvétele.